

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1958 ΥΠΟ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΑΥΤΗΣ ΞΕΝ. ΖΟΛΩΤΑ

Ι. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1958

1. Συμφώνως πρὸς τὴν ἀνάlysιν τῶν ἀποτελεσμάτων χρήσεως τοῦ 1958 αἱ ἀκαθάριστοι πρόσοδοι τῆς Τραπεζῆς ἐκ τῶν ἐν γένει ἐργασιῶν τῆς ἀνῆλθον εἰς Δρχ. 444.820.936, ἐνῶ τὸ σύνολον τῶν διὰ τὴν αὐτὴν χρῆσιν πάσης φύσεως δαπανῶν λειτουργίας τῆς, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἀποσβέσεων, προβλέψεων καὶ εἰσφορῶν εἰς τὰ Ταμεία Προσωπικοῦ, ἀνῆλθεν εἰς Δρχ. 404.530.517. Τὰ καθαρὰ κέρδη ἐπομένως τῆς χρήσεως τοῦ 1958 ἀνῆλθον εἰς Δρχ. 40.290.419.

Κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἀρθροῦ 71 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Τραπεζῆς προτείνομεν πρὸς ὑμᾶς ὅπως ἐκ τοῦ ἀνωτέρω συνόλου τῶν καθαρῶν κερδῶν ποσόν Δρχ. 6.720.000 διατεθῆ πρὸς πληρωμὴν τοῦ κεκανοτισμένου μερίσματος πρὸς 4% ἐπὶ τοῦ ἐκ Δρχ. 168.000.000 κεφαλαίου τῆς Τραπεζῆς, ἤτοι ποσοῦ μερίσματος ἐκ Δρχ. 84 κατὰ μετοχὴν, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν διάθεσιν Δρχ. 2.014.518 εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἀποθεματικοῦ τῆς κατηγορίας 1, ἤτοι προβλέψεων τοῦ αὐτοῦ ἀρθροῦ 71 τοῦ Καταστατικοῦ.

Τὸ γεγονός ὅτι τὸ τακτικὸν ἀποθεματικὸν τῆς Τραπεζῆς ἀνέλθον εἰς Δρχ. 168.000.000 ἔχει ἐξισωθῆ πρὸς τὸ καταβεβλημένον μετοχικὸν κεφάλαιον τῆς Τραπεζῆς μᾶς ἐπιτρέπει νὰ προτείνωμεν, συμφώνως πρὸς τὸ ἀνωτέρω ἀρθρον τοῦ Καταστατικοῦ, τὴν ἐκ τοῦ ἀπομένοντος ὑπολοίπου καθαρῶν κερδῶν διάθεσιν καὶ ἑτέρου ποσοῦ 6.720.000 δραχμῶν πρὸς πληρωμὴν προσθέτου μερίσματος 4% ἐπὶ τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου, ἤτοι Δρχ. 84 κατὰ μετοχὴν. Ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀρθροῦ τοῦ Καταστατικοῦ προβλέπεται, ὅτι τὸ ἀπομένον μετὰ τὴν διανομὴν καὶ τοῦ προσθέτου μερίσματος πλεόνασμα κερδῶν καταβάλλεται εἰς τὸ Δημόσιον. Ὅθεν προτείνομεν τὴν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου διάθεσιν 24.835.901

δραχμῶν ὡς συμμετοχὴν αὐτοῦ εἰς τὰ καθαρὰ κέρδη τῆς Τραπεζῆς. Ἐνταῦθα ἢ πρέπει, ὡς καὶ κατὰ τὰ προγενέστερα ἔτη, νὰ ὑπομνησθῆ βεῖ το σύνολον τῶν ὑφαιλειῶν τοῦ Δημοσίου ἐκ τῆς Τραπεζῆς δὲν ἐκφράζεται μόνον διὰ τοῦ διατεθειμένου ὑπὲρ αὐτοῦ μνηματός τῶν καθαρῶν κερδῶν. Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος διὰ τῶν ταμειακῶν, λογιστικῶν καὶ διαχειριστικῶν αὐτῆς λειτουργιῶν, αἵτινες εἶναι διαρκῶς εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Κράτους, διασφαλίζει τὴν συνεχῆ καὶ ἀπρόσκοπον ἐξυπηρέτησιν τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ παρέχουσα οὕτω ὑπηρεσίας ἀντιπροσωπευούσας χρηματικῶν μέγεθος σημαντικῶς ὑπερβαίνον τὴν συμμετοχὴν τοῦ Δημοσίου εἰς τὰ κέρδη τῆς Τραπεζῆς.

2. Αἱ ἀκαθάριστοι πρόσοδοι τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸ λήξαν ἔτος παρουσίασαν σχετικὴν μείωσιν ἔναντι τοῦ προηγούμενου ἔτους. Ἡ μείωσις αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν μικροτέραν ἀπόδοσιν τῶν διαθεσίμων τῆς Τραπεζῆς εἰς ἐξωτερικὸν συναλλάγμα, λόγῳ τῆς ἐλαφρᾶς μειώσεως τῶν συναλλαγματικῶν αθροισμῶν, κυρίως δὲ λόγῳ τῆς κάμψεως τῶν ἐπιτοκίων εἰς τὰ διεθνή τραπεζικὰ κέντρα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1958.

Ἀντιθέτως, αἱ πρόσοδοι τῆς Τραπεζῆς ἐκ χορηγήσεων ἐσωτερικοῦ ἐτέριον συναφῶν ἐργασιῶν ἐνεφάνισαν ἐλαφρὰν αὐξήσιν, ἢ ἐποία ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῶν χορηγήσεων τῆς Τραπεζῆς πρὸς τὴν οἰκονομίαν. Τὰ μέσα ἐτήσια ἐπίπεδα τῶν συνολικῶν χορηγήσεων ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἠϋξήθησαν κατὰ 1.123 ἑκατ. δραχμᾶς ἐντὸς τοῦ 1958 ἐνῶ ἡ συνολικὴ τραπεζικὴ χρηματοδότησις ἠϋξήθη κατὰ 4.163 ἑκατ. δραχμᾶς. Ἡ διεύρυνσις αὕτη τῶν πιστώσεων τοῦ Ἐκδοτικοῦ Ἰδρύματος ἀναφέρεται πάντοτε καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν παραγωγικῶν τομῶν, ὡς εἶναι ἡ ἀγροτικὴ παραγωγή, πρὸς τὴν ὁποίαν διετέθησαν ἐκ τῆς ὡς ἀνω αὐξήσεως μέσω τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς 1.048 ἑκατ. δραχμᾶι, ὡς ἐπίσης καὶ ὄργανισμοὶ ἰδιαιτέρας σημασίας διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας καὶ διὰ τὴν προστασίαν κυρίως ἐξαγωγίμων προϊόντων. Οἱ παραγωγικοὶ οὗτοι τομᾶι διὰ τῶν ἐμμέσων ἢ ἀμέσων χορηγήσεων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ὑποβάλλονται εἰς μικροτέρας οἰκονομικὰς ἐπιβαρύνσεις, λόγῳ τῶν χαμηλοτέρων ἐπιτοκίων εἰς τὰ ὁποῖα παρέχονται πρὸς αὐτοὺς αἱ πιστώσεις διευκολύνσεις. Εἰς τὴν τοιαύτην σύνθεσιν τῶν τοποθετήσεων τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸ 1958 ὀφείλεται καὶ ἡ μείωσις τοῦ μέσου ἐπιτοκίου τῶν πίστῶσεως τοποθετήσεων αὐτῆς καταθρόντος ἀπὸ 2,87% τὸ 1957 καὶ 3,01% τὸ 1956, εἰς 2,76% τὸ 1958.

Αἱ ἐπιβαρύνσεις ἐξ ἄλλου τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς κατὰ τῆς τῶνων ἠϋξήθησαν ἐντὸς τοῦ 1958 κυρίως λόγῳ τῆς αὐξήσεως τῶν πηρὶ τῆ Τραπεζῆ τῆς Ἑλλάδος ἐντόκων καταθέσεων τῶν τραπεζῶν προοριζομένων διὰ μεσομακροπρόθεσμοις χορηγήσεις καὶ τῆς ἐπιδοτήσεως τῶν δανείων πηρὶ τὰς ξενοδοχειακὰς καὶ βιοτεχνικὰς ἐπιχειρήσεις. Αἱ ἐν λόγῳ ἐπιβαρύνσεις ἐπέστησαν ἀναγκαστικαὶ καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν γενικῶς

τέρων σκοπῶν τῆς νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς. Δέον ἐξ ἄλλου νὰ σημειωθῇ, ὅτι αἱ ἐπιβαρύνσεις αὗται θὰ ἦσαν κατὰ πολὺ μεγαλύτεραι ἐὰν δὲν ἐμειώοντο τὰ ἀχρησιμοποίητα διαθέσιμα κεφάλαια τῶν δημοσίων ὀργανισμῶν, ἐφ' ὧν καταβάλλονται τόκοι, κατόπιν διαθέσεως σημαντικοῦ ποσοῦ ἐκ τῶν ἐν λόγῳ διαθέσιμων πρὸς χρηματοδοτήριον παραγωγικῶν σκοπῶν.

3. Τὸ σύνολον τῶν ἐξόδων λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς ἐμειώθη ἐλαφρῶς κατὰ τὸ λήξαν ἔτος Δρχ. 2.970.205 ἔναντι αὐξήσεως κατὰ Δρχ. 27.706. 041 τῆς χρήσεως 1957. Ἡ τοιαύτη ἐξέλιξις τῶν δαπανῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἀφαιλεται κυρίως εἰς τὸ γεγονός ὅτι αἱ δαπάναι δι' ἀποδοχὰς προσωπικοῦ παρουσίασαν πολὺ μικρὰν αὐξήσιν παρὰ τὰς αὐξήσεις ἐκ παραγωγῶν καὶ τῆς φυσιολογικῆς προωθήσεως τοῦ προσωπικοῦ. Παρὰλλήλως ἐμειώθη, κατὰ 10.000.000 δραχμὰς ἢ εἰσφορά τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸ Ταμεῖον Συντάξεως Προσωπικοῦ τῆς πρώην Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καταβαλλομένη, βάσει τοῦ Νόμου 3062) 1957. Ἐξ ἄλλου συνεχίσθη καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἡ μείωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν τῇ Τραπεζῇ ὑπηρετούντων ὑπαλλήλων διὰ τῆς ἐξόδου 63 ἐξ αὐτῶν. Ἡ μείωσις αὕτη, ὑπολογίζεται νὰ συνεχισθῇ με ἐντονώτερον ρυθμὸν κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη, ἐπιδρωσα εὐνοϊκῶς ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν ἐξόδων.

Ἄσων δ' ἀφορρᾷ τέλος, τὰ συνολικὰ ποσὰ τὰ ὅποια διετέθησαν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος δι' ἀποδόσεις, ταῦτα ἀνῆλθον εἰς τὰ αὐτὰ περίπου ἐπίπεδα τῆς παρελθούσης χρήσεως.

4. Τὸ ἔργον τῆς ἀναδιοργανώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Τραπεζῆς συνεχίσθη ἀποδοτικῶς καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος. Τὸ Μηχανολογικὸν Κέντρον ἐν Χολαργῷ, τὸ ὅποιον διεξάγει σημαντικὸν μέρος τῶν λογιστικῶν καὶ στατιστικῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς, εὐρίσκειται εἰς θέσιν νὰ καλύπτῃ ὁλοκλήρως εἰς εὐρυτέραν κλίμακα τὰς ἀνάγκας τοῦ Ἰδρύματος εἰς τοιαύτας ἐργασίας. Ἐξ ἄλλου εἰς ὠρισμένας τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος ἤρξατο ἡ διὰ τοῦ μηχανογραφικοῦ συστήματος διεξαγωγή τῶν ἐργασιῶν. ἄλλων δὲ ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ ἐπερατώθη ἡ μελέτη ἀναδιοργανώσεως. Παρὰλλήλως ἤρξατο ἡ ἐρευνα ἐπεκτάσεως τῶν βελτιωμένων μεθόδων διεξαγωγῆς τῆς ἐργασίας εἰς τὰς ὑπηρεσίας τῶν Ὑποκαταστημάτων. Ἡ ὅλη προσπάθεια ἐκτυγχάνουσι τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ἰδρύματος θέλει συνεχισθῇ με τὸν αὐτὸν γοργὸν ρυθμὸν.

Ἡ δράσις τοῦ προσωπικοῦ τῆς Τραπεζῆς ὑπῆρξε κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἀξία πάσης ἐξάρσεως. Ἡ φιλοκονία, τὸ πνεῦμα συνεργασίας, ἡ πλήρης κατανόησις καὶ συμμετοχὴ εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐσωτερικῆς ἀναδιοργανώσεως τοῦ Ἰδρύματος καὶ ἡ προσήλωσις εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος χαρακτηρίζουσι ἅπαντας τοὺς ὑπηρετούντας ἐν τῇ Τραπεζῇ ἀπὸ τῶν ἀνωτάτων μέχρι τῶν κατωτάτων βαθμῶν τῆς ἱεραρχίας. Διὰ τὴν οὐσιαστικὴν τὴν δὲ ταύτην συμβολὴν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς Τραπεζῆς παρακαλῶ τὴν Γενικὴν

Συνέλευσιν ὅπως ἐκφράσῃ μεθ' ἡμῶν τὸν δίκαιον ἔπαινον πρὸς ἅπαν τὸ πρῶτον σωπικὸν τῆς Τραπεζῆς.

Παρακαλεῖσθε, κύριοι μέτοχοι, ὅπως ἐκλέξητε τρεῖς νέους Συμβούλους εἰς ἀντικατάστασιν τῶν κ. κ. Δ. Μουζέλη, Κ. Βλήτου καὶ Κλ. Κοσμίδη, τῶν ὁποίων ἡ θητεία λήγει κατὰ τὴν παρούσαν Γενικὴν Συνέλευσιν. Οἱ ἔξερχόμενοι Σύμβουλοι εἶναι: ἐπανεκλέξιμοι.

II. ΠΡΟΟΔΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

1 Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1958 ἐσημειώθη περαιτέρω αὐξήσις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς σταθερὰς τιμὰς ἀνερχομένη εἰς 4% περίπου, συμφώνως πρὸς τὰς προσωρινὰς ἐκτιμήσεις τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ. Ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλας χώρας ἡ πορεία τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ὑπῆρξεν εἰς νοικοκυτέρα ἀλλὰ τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως κατὰ τὸ λήξαν ἔτος εἶναι αἰσθητῶς χαμηλότερον τοῦ ἐτησίου μέσου ὄρου τῆς τελευταίας πενταετίας καὶ τὸ χαμηλότερον ἀπὸ τοῦ 1954. Ἡ χαλάρωσις τοῦ ρυθμοῦ τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης εἰς τὴν Ἑλλάδα καίτοι συμπίπτει εἰς περίοδον διεθνούς ὑφέσεως, εἶναι κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἀνεξάρτητος αὐτῆς καὶ ὀφείλεται εἰς αἰτία διάφορα ἐκείνων τὰ ἴποια ὡδήγησαν εἰς στασιμότητα ἢ καὶ κάμψιν τῆς παραγωγῆς εἰς ἄλλας περισσότερας βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένας χώρας. Τὸ μικρὸν ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τὸ 1958 ὀφείλεται εἰς τὴν δυσμενῆ ἐξέλιξιν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, ἡ ὅποια ἐσημείωσε σημαντικὴν κάμψιν καθ' ὃν χρόνον εἰς τὴν βιομηχανίαν συνεχιζέτο ἡ ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ 1957 ἄνοδος καὶ ἐπιτυχηματικοῦντο ἐπίπεδα παραγωγῆς πολὺ ὑψηλότερα ἢ ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος. Εἰς μικρὸν βαθμὸν ἐπίσης συνετέλεσεν εἰς τὸν χαμηλὸν ρυθμὸν αὐξήσεως τοῦ ἀκαθάρτου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ ἡ μείωσις τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, ὀφειλομένη κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν μειωμένην εἰσροὴν ναυτιλιακοῦ συναλλάγματος ἐξ αἰτίας τῆς παγκοσμίου ναυτιλιακῆς κρίσεως.

Τὸ ἀκαθάριστον προϊόν τῆς γεωργίας, ὑπολογιζόμενον εἰς σταθερὰς τιμὰς ἦτο τὸ 1958 κατώτερον ἐκείνου τοῦ 1957 κατὰ ποσοστὸν 6% συμφώνως πρὸς τὰς προσωρινὰς ἐκτιμήσεις τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ. Ἡ μείωσις αὕτη ἐσημειώθη παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐσοδεία σίτου ὑπερέβη πᾶσαν προηγούμενην καὶ ὀφείλεται εἰς ἠλαττωμένας ἐσοδείας ἰδίως ἐλαίου καὶ καπνοῦ ἀλλὰ καὶ σταφίδων, τὰ ὅποια συμβάλλουν σημαντικῶς εἰς τὴν συνολικὴν ἀξίαν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Ἡ δυσμενὴς αὕτη ἐπίδρασις ἐκ τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ἀντεσταθμίσθη ἔν μέρει ἀπὸ αὐξήσεις εἰς ἄλλους κλάδους τῆς φυσικῆς παραγωγῆς, ὅπως τῆς κτηνοτροφικῆς, ὅπου ἡ ἄνοδος κατὰ τοὺς προσωρινούς ὑπολογισμοὺς τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ ἀνήλθεν εἰς πλεόν τοῦ 10% εἰς

καὶ τῆς δασικῆς καὶ τῆς ἀλιευτικῆς, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ περιορισθῆ ἡ κάμψις τοῦ προϊόντος ὁλοκλήρου τοῦ τομέως τῆς φυσικῆς παραγωγῆς εἰς ποσοστὸν πλησίον τοῦ 4%.

Ὅλοι οἱ ἄλλοι τομεῖς τῆς οἰκονομίας χαρακτηρίζονται ἀπὸ ὑψηλὸν ρυθμὸν δραστηριότητος τὸ 1958. Ἡ αὐξήσις τοῦ ἀκαθαρίστου προϊόντος ὑπολογίζεται προσωρινῶς προκειμένου μὲν περὶ τῆς μεταποιηθῆσεως ἐν γένει εἰς 10-11% καὶ προκειμένου περὶ τῶν λοιπῶν κλάδων ὁμοῦ εἰς 8% περίπου.

2. Ἡ αὐξήσις τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς ἐντὸς τῆς τελευταίας πενταετίας, καίτοι οὐσιώδης, ἦτο πολὺ κατωτέρα τῆς ἐντὸς τῆς ἰδίας περιόδου ἀνάθου τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς. Ἡὐξημένοι ἐναντι τῶν λοιπῶν ἀγροτικῶν προϊόντων εἶναι ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς κτηνοτροφικῶν προϊόντων. Ἐτι μεγαλύτερος ὁμοῦ εἶναι ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῆς ζήτησεως κτηνοτροφικῶν προϊόντων μὲ ἀποτέλεσμα τὸν ὑπερδιπλασιασμὸν ἐντὸς τῆς τελευταίας πενταετίας τῶν εἰσαγωγῶν τῶν εἰδῶν αὐτῶν. Αἱ ἐξελίξεις αὗται δὲν εἶναι ἄσχετοι ἀφ' ἑνὸς πρὸς τὰς δυσχερείας σημαντικῆς πρивοθῆσεως τῶν γεωργικῶν μας ἐξαγωγῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς ὠρισμένας ἐκδηλώσεις πολιτικῆς ὡς εἶναι ἰδίως ἡ ἔκτασις τῆς προστασίας τῆς σιτοπαραγωγῆς ἢ ὅποια δυσχεραίνει ἀντὶ νὰ εἰσῶν τὴν ἀνάπτυξιν ἄλλων καλλιεργειῶν. Καὶ γενικώτερον μὲν ἐπισήμως ἀναγνωρίζεται ὅτι ὑπάρχουν οὐσιώδη, περιθώρια αὐξήσεως τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς καὶ εἰδικώτερον ἐξαγωγίμων γεωργικῶν εἰδῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων. Τοῦτο ὁμοῦ ἀπαιτεῖ ἀφ' ἑνὸς μὲν εὐρυτάτην καὶ ἔντονον ὀργανωτικὴν προσπάθειαν ὑποστηριζομένην δι' ἀντιστοίχως ἐνηρμονισμένης πολιτικῆς προστασίας τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ συστηματικῶν ἐλεγχῶν καὶ προσπάθειας βελτιώσεως τῶν ποιότητων. Πρὸς τὴν αὐτὴν κατεῖθονσιν δύνανται νὰ συμβάλουν ἡ ὀργάνωσις τῆς ταχύτερας καὶ πληρεστερας ἀξιοποιήσεως τῶν ἐκτελουμένων ἐργεῖοβελτιωτικῶν ἔργων καὶ ἡ ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ἐφαρμογὴ καταλλήλων κριτηρίων κατὰ τὴν χορήγησιν τῶν μέσης καὶ μικρότερας διάρκειας παραγωγικῶν δανείων, ὡς καὶ ὁ ἐλεγχος τῆς ἀξιοποιήσεως αὐτῶν.

3. Εἰς τὴν συνολικὴν αὐξήσιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς τὸ 1958, κατὰ τὸ ἡμισυ σχεδὸν συνέβαλον οἱ δὲς μεγάλοι κλάδοι ἦτοι ἡ κλωστοῦφαντουργία καὶ ἡ βιομηχανία εἰδῶν διατροφῆς, οἱ ὅποιοι ἐσημείωσαν αὐξησιν ἐναντι τοῦ 1957 ἡ μὲν πρώτη κατὰ 8,5%, ἡ δὲ δευτέρα κατὰ 11,3%.

Ἐκ τῶν λοιπῶν βιομηχανιῶν οὐσιώδης διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ὑπῆρξεν ἡ συμβολὴ τῶν μηχανολογικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῆς βιομηχανίας δέρματος τῶν ὁποίων ἡ παραγωγή ἠὐξήθη κατὰ 22—23%. Αἱ κρῆται παρουσιάζουν ἔντονον ἀνοδὸν (κατὰ 23%) τὸ 1958 ὀφειλομένην εἰς τὸν ὑψηλὸν ρυθμὸν τῆς οἰκοδομικῆς δραστηριότητος ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἐναρξιν λειτουργίας νέων μεγάλων ἐπιχειρηματικῶν μονάδων. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς ἄλλου τὴν βιομηχανιῶν δέρματος ἡ κατὰ 22% αὐξήσις τῆς παραγωγῆς τὸ

1958 συνδέεται επίσης προς την καταβληθείσαν έντονον προσπάθειαν βελτιώσεως του μηχανικού εξοπλισμού. Ἡ διαπιστωμένη ἄνδος εἰς τὴν βιομηχανίαν κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη συνετελέσθη εἰς σημαντικὸν βαθμὸν διὰ τῆς βελτιώσεως καὶ ἐπεκτάσεως τῶν ἐγκαταστάσεών των. Εὐνοϊκὴν ἐπίδρασιν ἤρκεσαν ἐπίσης ἡ αὐξήσις τῆς συνολικῆς ζήτησεως καὶ ἡ ἀφθονωτάτη χρηματοδότησις, ἀλλὰ καὶ ἡ πτώσις τῶν τιμῶν πρώτων ὕλων εἰς τὴν διεθνή ἀγοράν.

Ἡ συνεχιζομένη, μὲ σχετικῶς ταχὺν ρυθμὸν αὐξήσις τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀποτελεῖ ἀναμφισβητήτως εὐνοϊκὴν καὶ ἐνθαρρυντικὴν ἐξέλιξιν. Παρὰ τὰς σημειωθείσας προόδους καὶ τὸ γεγονός ὅτι καὶ μετὰ τὴν κατάργησιν τῶν ποσοτικῶν περιορισμῶν ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν διειρητήθη ἐν γένει καὶ εἰς τινὰς περιπτώσεις ἠύξθη ἡ ἀναλογία τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς εἰς τὴν συνολικὴν κατανάλωσιν βιομηχανικῶν προϊόντων, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ λεχθῆ ὅτι συνετελέσθησαν σημαντικὰ θήματα πρὸς τὴν κατεΐθυσιν τῆς ὑπακαταστάσεως εἰσαγομένων βιομηχανικῶν προϊόντων δι' ἐγχωρίως παραγομένου ἢ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐξαγωγῆς βιομηχανικῶν εἰδῶν. Ἡ οὕτω ἐμφανιζομένη, σχετικὴ ἀδυναμία τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας νὰ βελτιώσῃ τὴν ἀνταγωνιστικὴν τῆς θέσιν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀγορὰν ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐντεῦθεν δὲν εἶναι βεβαίως ἀσχετος πρὸς τὸ ἀπὸ μακροῦ χρόνου εὐνοϊκώτερον βιομηχανικὸν περιβάλλον τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἐλληνικόν. Ἰδιαιτέρας σημασίας εἶναι τὸ μέγεθος τῆς ἀγορᾶς εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τὸ ἑποῖον ἐπιτρέπει τὴν διαμόρφωσιν μεγάλων ἐπιχειρήσεων καὶ μαζικῆς παραγωγῆς διὰ πολλὰς ποικιλίας προϊόντων καὶ ἐξασφαλίζει ταχὺν ρυθμὸν τεχνολογικῶν προόδων καὶ ἐφαρμογῶν. Εἰς ταῦτα πρέπει νὰ προστεθῆ καὶ ἡ προτίμησις τοῦ κοινοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλας ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένας χώρας διὰ πολλὰς κατηγορίας ἀλλοδαπῶν προϊόντων ἐναντι ἁμοειδῶν ἐγχωρίων ἐν τινὶ μέτρῳ ἀνεξαρτήτως τῆς σχέσεως ποιότητων καὶ τιμῶν. Εἰς ἀντιστάθμισμα ὅμως τῶν δυσμενεστέρων τούτων συνθηκῶν δὲν εἶναι ἀσήμαντος καὶ ἡ παρεχομένη δασμολογικὴ προστασία, ἐνῷ ἐξ ἄλλου αἰ καθιερωθεῖσαι ὑποχρεώσεις προκαταβολῆς μέρους ἢ τοῦ συνόλου τοῦ τιμήματος καὶ τῶν δασμῶν εἰσαγομένων εἰδῶν, καίτοι ἀποβλέπουσαι εἰς τὴν ἐπιβράδυνσιν τοῦ ρυθμοῦ εἰσαγωγῆς εἰδῶν ὀλιγώτερον ἀπαραιτήτων, ὑποβοηθοῦν καὶ τὴν στρεφὴν τῆς ἐσωτερικῆς ζήτησεως πρὸς ἐλληνικὰ προϊόντα. Εἶναι δὲ ἰδιαιτέρως ἀξίον παρατηρήσεως τὸ γεγονός ὅτι, ἔπου ἐξεδηλώθησαν ἐπαρκεῖς πρωτοβουλίαι διαμορφώσεως συγχρονισμένων βιομηχανικῶν μονάδων, αἱ προσπάθειαι ἀπέδωσαν γονίμους καρπούς καὶ πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῆ ὅτι φρισμένοι ἐπιχειρήσεις ἐπέτυχον νὰ ἀνταποκριθῶν εἰς τὸν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀνταγωνισμὸν εἰς τιμὰς καὶ ποιότητας καθὼς καὶ εἰς διαφημιστικὴν προβολήν. Ἡ διαμόρφωσις γενικώτερον ἀνταγωνιστικῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων ἰδίᾳ ὅσον ἀφορᾷ προϊόντα, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ ἐλληνικὴ ἀγορὰ εἶναι

μικρά, εἰς σημαντικὸν βαθμὸν προϋποθέτει τὸν προσανατολισμὸν τῆς ἑλλ. κικῆς βιομηχανίας πρὸς μεϊζονας ἀγοράς καὶ τὴν συγχέντρωσιν εἰς περιωρισμένον ἀριθμὸν προϊόντων μὲ παράλληλον διαμόρφωσιν μεγαλυτέρων βιομηχανικῶν μονάδων διὰ συγχωνεύσεων καὶ γενικώτερον διὰ τῆς ἀνασυντάξεως τῶν ἑλληνικῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ ποικιλία βιομηχανικῶν προϊόντων διὰ τὰ ὅποια ἡ ἑλληνικὴ ἀγορὰ δὲν εἶναι μικρὰ καὶ ἡ παραγωγή καὶ ἔμπορία τῶν ὁποίων εἶναι δυνατόν νὰ ἀναπτυχθῇ ὑπὸ διεθνῶς ἀνταγωνιστικῶς ὄρους καὶ ἐν Ἑλλάδι. Εἰς πάσας ὁμοῦ τὰς περιπτώσεις ἐπιβάλλεται ἡ ἐφαρμογὴ συγχρονισμένων καὶ ἀνανεομένων τεχνολογικῶν μεθόδων, ἡ ὅποια κατὰ κανόνα προϋποθέτει ὕψις καὶ γονίμους συνεργασίας μετ' ἀντιστοίχων μεγάλων ἐπιχειρήσεων τοῦ ἐξωτερικοῦ.

4. Αἱ ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου ἐν γένει κατὰ προσωρινὸ πλῆθος στοιχεῖα τοῦ Ἑπ. Συντακτισμοῦ, γυμνήθησαν ἐντὸς τοῦ 1958 μὲ ρυθμὸν ὡσιωδῶς ὑψηλότερον τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ἡ αὐξήσις ἐξεδηλώθη εἰς ὅλους τοὺς βασικοὺς κλάδους, ἀλλ' αἱ οἰκοδομαὶ ἐκάλυψαν καὶ πάλιν σημαντικώτατον τμήμα. Δὲν ἰδιαίτερος νὰ τονισθῇ, τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἀναλογία ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου εἰς τοὺς παραγωγικοὺς τομεῖς ἐλαχίστην βελτίωσιν παρουσιάζει κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἡ δὲ τάσις αὐξήσεως τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν ὑπὸ τὴν εὐρύτεραν αὐτῶν ἔνοιαν—δηλαδή συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐπενδύσεων εἰς ἀνωτέρου βιοτικοῦ ἐπιπέδου οἰκοδομίας—συνεχίσθη, καὶ ἐντὸς τοῦ 1958. Δὲν ἐσημειώθη, ἐπομένως ἡ ἐπιβαλλομένη πρόοδος πρὸς μίαν πλέον ὀρθολογικὴν χρησιμοποίησιν τῶν διαθέσιμων πρὸς ἐπένδυσιν πόρων, ἡ ὅποια ἀποτελεῖ μίαν ἐκ τῶν βασικῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς προσπαθείας οικονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας.

Εἶναι ἀναμφισβήτητος βεβαίως ἡ συντελουμένη εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς οικονομίας πρόοδος, ἡ ὅποια κατὰ τὴν τελευταίαν ἐξαετίαν ἐκφράζεται μὲ μέσον ἐτήσιον ρυθμὸν αὐξήσεως τοῦ μὲν συνολικοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος κατὰ τι ἀνώτερον τοῦ 7%, τοῦ δὲ κατὰ κεφαλὴν τοιοῦτου προσεγγίζοντα τὸ 7%.

Ἡ περίοδος τῆς τελευταίας ἐξαετίας διὰ τὴν Ἑλλάδα θὰ πρέπει νὰ συγκριθῇ πρὸς ἀντιστοιχὸν περίοδον διὰ τὰς πλείστας χώρας καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ πενταετία ἡ ἐξαετία ἀπὸ τοῦ 1950, ὅποτε μετὰ τὴν μεταπολεμικὴν ἀνασχηρότησιν ἤρχισε συντελουμένη ἡ οικονομικὴ ἀνάπτυξις. Ἐκ τῆς τοιαύτης συγκρίσεως προκύπτει, ὅτι ὁ ρυθμὸς ἀνάδου τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος διὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι αἰσθητῶς ὑψηλότερος τοῦ σημειωθέντος εἰς τὰς οικονομικῶς ἀνεπτυγμένας χώρας, ἐξαιρέσει τῆς Γερμανίας καὶ Ἰαπωνίας καθὼς καὶ εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας τοῦ Δυτικοῦ κόσμου. Φαίνεται ἐν τούτοις ὅτι ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος τῆς Ἑλλάδος εἶναι κατώτερος τοῦ ἀντιστοίχου ὠρισμένων Ἀνατολικῶν χωρῶν, βάσει τῶν ὑπὸ τῶν χωρῶν τούτων παρεχομένων στοιχείων.

5. Παρὰ τὴν συντελουμένην πρόοδον εἶναι ἀνάγκη νὰ τονισθῇ, ὅτι τὰ

βασικά προβλήματα τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἐξακολουθοῦν νὰ ὑφίστανται μὲ τὴν ἴδιαν οἰκονομία.

Καίτοι ἡ συναλλαγματικὴ κατάστασις τῆς γῶρας παραμένει ἐπαρκῶς ἀσφαλῆς μὲ ἐκδηλώσεις ἐσωτερικῶς καὶ διεθνῶς ἀξέουσις ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ ἐθνικὸν μας νόμισμα, ἡ πίεσις ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν παραμένει ἐντονος. Παρὰ τὴν σημαντικὴν δὲ αὔξησιν τῆς παραγωγῆς ἡ ἔκτασις τῆς ὑποαπασχολήσεως καὶ ἀνεργίας δὲν φαίνεται νὰ ἔχῃ μειωθῆ. Εἶναι διὰ τοῦτο ἀπαραίτητος ἡ εἰς εὐρείαν ἔκτασιν καὶ μὲ ταχύν ρυθμὸν προώθησις τῆς ἐκβιομηχανίσεως. Καὶ μὲ τὴν μεγαλυτέραν ἐν τούτοις κινητοποίησιν προσπαθειῶν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν δὲν εἶναι πιθανὸν ὅτι τὰ εἰς ἐργατικὴν ἀπασχόλησιν καὶ συναλλαγματικὰ ἔσοδα ἀποτελέσματα θὰ ἀνταποκρίνωνται ἐντὸς τῆς προσεχοῦς πενταετίας πρὸς τὰς ἐπιβαλλομένας ἐπιδιώξεις. Εἶναι συνεπῶς ἀναγκαῖον διὰ τὴν προσωρινὴν ἀντιμετώπισιν ἰδίᾳ τοῦ προβλήματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καὶ παραλλήλως πρὸς τὰς μονιμωτέρας ἐπιδιώξεις συστηματικῶς νὰ συγκεντρωθοῦν αἱ προσπάθειαι πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς αὔξησεως τοῦ προϊόντος τῶν δραστηριοτήτων, αἱ ὁποῖαι δύνανται ταχέως νὰ συμβάλλουν εἰς τὴν ἐξοικονόμησιν ἢ ἐξασφάλισιν προσθέτων συναλλαγματικῶν πόρων. Ὡς ἡ κτηνοτροφικὴ καὶ γαλακτοκομικὴ παραγωγὴ ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ καλλιέργεια βόμβακος καὶ ὀπωροκηπευτικῶν ἀφ' ἑτέρου. Εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητον νὰ στραφῶμεν πρὸς τὴν ὀργανωμένην καὶ εἰς εὐρυτέραν ἔκτασιν ἀνάπτυξιν τουριστικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ εὐκολιῶν καὶ εἰς τὴν συστηματικὴν προσέλκυσιν τοῦ διεθνοῦς τουριστικοῦ ρεύματος πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ ἐμπειρία τῶν τελευταίων δέκα ἐτῶν ἀποδεικνύει ὅτι ὁ ρυθμὸς προεργασίας καὶ ἐκτελέσεως τῶν μεγάλων ἔργων καὶ ἀξιοποιήσεως τῶν ἐκ τούτων ἀποτελεσμάτων εἶναι διὰ πολλοὺς λόγους λίαν βραδύς. Τὰ ἔργα τουριστικῆς σημασίας εἶναι ἀντιθέτως ἀπλούστερα, ταχύτερον πραγματοποιήσιμα καὶ εὐχερέστερον ἀξιοποιήσιμα μὲ τὰς ὑπαρχούσας ἐπιχειρηματικὰς δυνάμεις καὶ τὸν ἐργατοῦπαλληλὸν μας κόσμον. Ὑπάρχουν συγχρόνως πολλαὶ ἐνδείξεις ὅτι τὸ διεθνὲς τουριστικὸν ἐνδιαφέρον στρέφεται ὁλοκλήρως περισσότερο πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Κυβέρνησις ἀναγνωρίζουσα τὴν σημασίαν τῶν ἀνωτέρω κατήρτισε εὐρύτερον τουριστικὸν πρόγραμμα ἐν συνδυασμῷ μὲ σύστημα ἐθνικῶν ὁδικῶν ἀρτηριῶν καὶ ἄλλων βλαπτικῶν τουριστικῶν ὁδῶν συνδεομένων τόσο μὲ τὴν ὑπὸ κατασκευὴν μεγάλην ἑθνικὴν ἀρτηρίαν τῆς Γιουγκοσλαβίας ὅσον καὶ διὰ τοῦ πορθμείου Ἡγουμένισις μετὰ τῆς Ἰταλίας. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ προγράμματος τούτου βεβαίως προϋποθέτει συγχρονισμένην καὶ εὐρείας ἐκτάσεως διαφημιστικὴν προβολὴν καὶ πρακτορειακὴν ὀργάνωσιν διὰ τὴν μαζικὴν προσέλκυσιν τοῦ ὀργανωμένου εὐρωπαϊκοῦ καὶ ἀμερικανικοῦ τουριστικοῦ ρεύματος. Χαρακτηριστικὸν τῆς κυβερνητικῆς προσπαθείας πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν εἶναι ὅτι αἱ δαπάναι διὰ τὸν τουρισμὸν ἐντὸς τοῦ 1958 ἦσαν πολλαπλάσιαι τῶν ἀντιστοίχων τοῦ 1957 μὲ πρόβλεψιν νέων οὐσιωδῶν αὔξεσεων διὰ τὸ 1959. Εἶναι ἀνάγκη ὁμοῦ

ἡ συγκέντρωσις πρὸς τὸν τουρισμὸν νὰ εἶναι μεγαλύτερα καὶ συστηματικώτερα διὰ τῆς μεταφορᾶς οὐσιώδους τμήματος τοῦ ηἰξημένου προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων, πολλὰ ἐκ τῶν πιστώσεων τοῦ ὁποίου εἶναι μικροτέρας ἴσως παραγωγικῆς σημασίας. Παρ' ὅλον δὲ ὅτι ὁ τουρισμὸς δὲν εἶναι ἐκ τῶν πλέον σταθερῶν καὶ δημιουργικῶν δραστηριοτήτων, εἶναι παραγωγικὸς τομεύς, ὁ ὁποῖος δύναται ἐντὸς σχετικῶς βραχείου χρονικοῦ διαστήματος νὰ ἀναπτυχθῆ, δεδομένου ὅτι τὰ τουριστικοῦ ἐνδιαφέροντος ἔργα εἶναι σχετικῶς ταχείας ἐκτελέσεως καὶ ἀξιοποιήσεως. Τὰ ἐκ τούτων ἀποτελέσματα εἶναι δυνατόν νὰ ἐξασφαλίσουν ἐνδιάμεσον λύσιν καὶ περαιτέρω μονιμώτεραν συναλλαγματικὴν ἐνίσχυσιν ὡς καὶ ἀπορρόφησιν ἐνὸς τμήματος τοῦ ἀργούντος ἢ ὑποαπασχολουμένου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ μέχρι πραγματοποιήσεως τῶν πρὸς ἄλλας κατευθύνσεις παραγωγικῶν ἐπενδύσεων καὶ τῆς ἐκδηλώσεως μιᾶς σωρευτικῆς διαδικασίας ἐκσυγχρονισμοῦ καὶ ἀναπτύξεως τῆς ἀγροτικῆς μας παραγωγῆς καὶ τῆς ἐκβιομηχανίσεως τῆς Χώρας.

6. Ἐντελῶς ἰδιαίτερας σημασίας καὶ σοβαρότητας εἶναι ἡ ἔκτασις τῆς ὑποαπασχολήσεως καὶ ἀνεργίας καὶ ὁ ὅλος ἀνεπαρκῆς ρυθμὸς ἀπορροφήσεως αὐτῆς—καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ ὀξύτερον πρόβλημα τῆς Χώρας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποαπασχολουμένων καὶ ἀνέργων ὑπολογίζεται εἰς πλεόν τοῦ ἐνὸς ἑκατομμυρίου καὶ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ ἐν τέταρτον περίπου τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς Χώρας. Ἡ προώθησις ἐντατικῶν ἐκμεταλλεύσεων ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἐπέκτασιν τῆς μηχανοκαλλιέργειας καὶ τὴν ἐφαρμογὴν πλέον συγχρονισμένων μεθόδων εἰς τὴν ἀγροτικὴν παραγωγὴν εἰς μικρὸν μόνον ποσοστὸν δύναται νὰ συμβάλλῃ εἰς τὴν ἐπίτευξιν πλήρους ἀπασχολήσεως εἰς τὸν ἀγροτικὸν τομέα. Ἀπομένουν κατ' ἀνάγκην ἐπομένως ἰδίως αἱ μεταποιητικαὶ δραστηριότητες, ἢ ἀκριβῶς ἡ βιομηχανία καθὼς καὶ ὁ τουρισμὸς καὶ αἱ λοιπαὶ ὑπηρεσίαι. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς δραστηριότητας αὐτὰς ὑπάρχει ἐπίσης σοβαρὰ ὑποαπασχόλησις μὲ γενικὸν ἀποτέλεσμα σχετικῶς μικρὰς ἀποδόσεως καὶ σχετικῶς μεγάλας ἐπιβαρύνσεις. Θὰ πρέπει συνεπῶς νὰ εἶναι πολὺ μεγάλη καὶ ταχεῖα ἡ ἐπέκτασις τῶν δραστηριοτήτων αὐτῶν διὰ νὰ ἀπορροφήσῃ ἀποδοτικῶς τοὺς ἤδη ἀνεπαρκῶς ἀπασχολουμένους περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἐργατικῶν πλεονασμάτων τοῦ ἀγροτικοῦ τομέως καὶ ἐπὶ πλεόν τὴν ἐτησίαν αὐξήσιν ἐργατικοῦ δυναμικοῦ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μεταναστευόντων. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὅμως ἡ ἀνάπτυξις τῆς παραγωγῆς καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς πρόσθετος ζήτησις ἐργατικῶν χειρῶν δὲν ὑπῆρξεν ἱκανὴ εἰμὴ μόνον νὰ ἀντισταθμίσῃ τὴν διὰ τῶν ἐπενδύσεων καὶ τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ ἀπελευθέρωσιν ἐργατικῶν δυνάμεων, συνεπεία τῆς ἐφαρμογῆς πλέον ἀποδοτικῶν μεθόδων. Εἶναι σχετικῶς χαρακτηριστικὸν ὅτι παρὰ τὴν αὐξήσιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς κατὰ πλεόν τοῦ 70% ἀπὸ τοῦ 1952 ἡ καθαρὰ ἄνοδος τῆς ἀπασχολήσεως εἰς τὴν βιομηχανίαν εἶναι, κατὰ τὰς ὑπαρχούσας ἐνδείξεις, σχεδὸν ἀσήμαντος, ὑπολείπονται δὲ σοβαρὰ περιθώρια περαιτέρω αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος

«ΑΡΧΕΙΟΝ» Δ. Ε. Καλιτσουάκη: Τόμος 39ος (1959), Τεύχ. Β'. 6

καθ' όλον τὸ μῆκος τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας καὶ εἰς ὅλας τὰς κατηγορίας ὑπηρεσιῶν καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν περιθωρίων τούτων εἶναι ἐπείγοντως ἀναγκαία ἐὰν πρόκειται νὰ ἐκσυγχρονισθῶμεν καὶ νὰ καταστῶμεν διεθνῶς ἀνταγωνιστικοί. Ἡ μόνη διέξοδος ἐκ τοῦ κλοιοῦ τῶν ἐπιδράσεων αὐτῶν εἶναι ἡ οὐσιώδης αὐξησης τοῦ ρυθμοῦ τῶν δημιουργικῶν εἰσοδήματος καὶ ἀπασχολήσεως παραγωγικῶν ἐπενδύσεων καὶ τῶν ἀπαραιτήτων πρὸς τοῦτο ἔργων ὑποδομῆς ἡλεγμένης παραγωγικῆς σημασίας ἐναντι μειώσεως τῶν δαπανῶν εἰς τὰς ὀλιγώτερον παραγωγικὰς δραστηριότητας.

Αἱ ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν ἔννοιαν δαπάναι καταναλώσεως συμπεριλαμβανομένων δηλαδὴ καὶ τῶν ἐπενδύσεων εἰς οἰκοδομὰς ἀντεπροσώπευον σχεδὸν 90% τὸ 1953 καὶ κατὰ προσωρινὰς ἐκτιμήσεις 88% τὸ 1958 τοῦ συνόλου τῶν ἐθνικῶν πόρων. Κατὰ τινα ὑπολογισμὸν, αἱ ἀπαιτούμεναι ἔτησίως παραγωγικαὶ ἐπενδύσεις διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ βαθμιαία δημιουργία συνθηκῶν πλήρους ἀπασχολήσεως ἐντὸς μιᾶς εἰκοσαετίας περίπου, θὰ πρέπει νὰ εἶναι περίπου διπλάσιαι τῶν πραγματοποιηθεισῶν κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν μὲ ἔντονον αὐξησην ἰδίως τῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν βιομηχανίαν.

Ἡ διάρθρωσις ἐξ ἄλλου τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας εἶναι τοιαύτη ὥστε ἡ ὕψωσις τοῦ ἐπιπέδου παραγωγῆς καὶ ἀπασχολήσεως κατ' ἀνάγκην παρακολουθεῖται καὶ συνδέεται μὲ ταχύτεραν αὐξησην τῶν εἰσαγωγῶν. Εἶναι συνεπὲς ἀνάγκη, ἐν ἀντιστοίχως αὐξανόμενον τμήμα τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος νὰ εἶναι ὑπὸ τὰς ἐκάστοτε διεθνῶς ἐπικρατούσας ἐμπορικὰς συνθήκας ἐξαγωγίμων καὶ τοῦτο σημαίνει τὴν εἰς διευρυνομένην ἔκτασιν διαμόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν ἐπιχειρήσεων καὶ προϊόντων διεθνῶς ἀνταγωνιστικῶν.

Ἡ γενικὴ κινητοποίηση τῶν προσπαθειῶν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ἀποτελεῖ ἀδήρητον καὶ ἐπείγουσαν ἀνάγκην. Ἡ ἐπιτυχία ὅμως τῆς προσπάθειας ταύτης ἀπαιτεῖ καὶ προϋποθέτει σαφὴ καθορισμὸν καὶ εἰς τὰς λεπτομερείας ἐξειδίκευσιν τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς ὡς καὶ ἐκτίμησιν τοῦ μεγέθους τῶν ἀναγκαιῶν πόρων, τῶν μεθόδων κινητοποιήσεως αὐτῶν καὶ τῶν ποσοτικῶν συνεπειῶν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς πολιτικῆς ταύτης εἰς τοὺς ἐπὶ μέρους τομείς τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς Χώρας. Ἐντὸς ἐνὸς τοιοῦτου γενικωτέρου κλαισίου δέον νὰ καθορισθοῦν καὶ αἱ ἐιδικότεραι εὐθύναι τοῦ Κράτους, ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν βασικῶν ἐπιπέδων ἔργων, τὰ ὅποια εἴτε λόγῳ τῆς φύσεώς των εἴτε λόγῳ τοῦ μεγέθους των δὲν δύνανται νὰ ἀναληφθοῦν ὑπὸ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τὴν ἐνθάρρυνσιν καὶ στήριξιν τῆς ἀναπτύξεως τῶν παραγωγικῶν δραστηριοτήτων τῶν ἰδιωτῶν πρὸς ὕγιαι κατευθύνσεις. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν ἐνὸς ὀλοκληρωμένου συστήματος δράσεως ἔχει σημασίαν ὁ οἰκονομικὸς προγραμματισμὸς καὶ εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν συστηματικὴν προώθησιν τῆς ἐπιλύσεως τῶν βασικῶν μακροχρονιωτέρων προβλημάτων τῆς Χώρας.

7. Αἱ ἀνωτέραι παρατηρήσεις ἀποκτοῦν ἔτι μεγαλύτεραν σημασίαν ἐὰν

συσχετισθοῦν πρὸς τὰς κατὰ τὰ τελευταία ἔτη ἐντονώτερον ἐκδηλουμένας τάσεις πρὸς σχηματισμὸν εὐρύτερων καὶ βαθμιαίως ὀργανικώτερον ἐνοποιουμένων οἰκονομικῶν χώρων. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν συντελοῦνται ἐξελίξεις ἔχει μόνον εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς Ἀνατολικὰς χώρας, πρωταρχικὴ ἐπιδίωξις τῆς πολιτικῆς τῶν ὁποίων εἶναι ἡ πλήρης ἐνοποίησις τῆς οἰκονομικῆς προσπάθειάς ὄλων τῶν εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Συνασπισμὸν συμμετεχουσῶν χωρῶν. Αἱ ἐξελίξεις αὗται εἶναι ἴσως σχετικῶς περιωρισμένης σημασίας διὰ μεγάλας ὑπανεπτυγμένας χώρας, τῶν ὁποίων ἡ πρόοδος πρὸς μίαν οἰκονομίαν μαζικῆς παραγωγῆς δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ ἐπὶ τῇ βάσει λεπτομεροῦς προγραμματισμοῦ ὑπὸ ἐνιαίαν κεντρικὴν οἰκονομικὴν διοίκησιν μὲ μεγαλυτέραν ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ τὰ συμβαίοντα εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Διὰ μίαν μικρὰν οἰκονομίαν ὅμως λίαν ἐξηρητημένην ἀπὸ οἰκονομικῶς ἰσχυροτέρας χώρας, ὡς εἶναι ἡ ἑλληνικὴ, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ προαγωγή διεθνῶς ἀνταγωνιστικῶν ἐξαγωγίμων ἀγροτικῶν καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων ἀποτελεῖ ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην, ἡ διαμόρφωσις ὑπερεθνικῶν οἰκονομικῶν χώρων ἀποκτᾷ ὀλως ἰδιαιτέραν σημασίαν. Ἰπὸ τὰς οὕτω διαμορφουμένας διεθνεῖς τάσεις εἶναι οὐσιώδεις νὰ καταστῇ κοινὴ συνείδησις ὅτι ἡ οἰκονομικὴ μας ἀνάπτυξις καὶ ἡ ἐκβιομηχάνισις τῆς Χώρας ἐπιβάλλεται καὶ δύναται νὰ συντελεσθῇ ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς νέας εὐρωπαϊκῆς οἰκονομικῆς ὀργανώσεως. Δεδομένου ὅμως ὅτι ἐντὸς πλαισίου ἀπελευθερουμένων καὶ πολυμερῶν διεθνῶν σχέσεων αἱ οἰκονομικῶς ἀσθενέστεραι χῶραι, ἐπομένως καὶ ἡ Ἑλλάς, εὐρίσκονται εἰς δυσμενῆ θέσιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ προσέλκωσιν τῆς ἐπιχειρηματικῆς δραστηριότητος, εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἀναγνώρισις ἰδιαιτέρας μεταχειρίσεως καὶ ἡ καθιέρωσις θεσμῶν καὶ ρυθμίσεων διὰ τὴν πρόληψιν καὶ ἐκἀνόρθωσιν τῶν συνεπειῶν τῶν ὑφισταμένων ἀνισοτήτων. Τὸ ἰδιαιτέρον αὐτὸ καθιστῶς θὰ πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ ἐκ τῶν προτέρων καὶ σαφῶς καθωρισμένους σταθεροὺς κανόνας, εἰς τὰ πλαίσια τῶν ὁποίων θὰ εἶναι δυνατόν νὰ διαμορφωθῇ ἡ οἰκονομικὴ προσπάθεια καὶ ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῶν οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρων χωρῶν καὶ ἰδίως τῶν μικροτέρων ἐξ αὐτῶν, μέχρι πραγματοποιήσεως ἀποφασιστικῆς προόδου εἰς τὴν οἰκονομικὴν τῶν ἀνάπτυξιν. Ἡ εἰς τὰς λεπτομερείας ἐξειδίκευσις καὶ ἡ ἐπίμονος ὑποστήριξις τῶν ἀπόψεων τούτων εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποτελέσῃ τὴν κατὰ τὴν ἐπιδίωξιν τῆς ἐξωτερικῆς οἰκονομικῆς μας πολιτικῆς. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν, ὡς εἶναι γνωστόν, διεξάγονται ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 1957 συνηνοήσεις μὲ τὰς κυβερνήσεις τῶν ἑξ χωρῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, ἡ κορεία τῶν ὁποίων ἀναγκαστικῶς ἐκπρεάζεται τόσον ἀπὸ τὰς ἐξελίξεις τῶν εὐρύτερων εὐρωπαϊκῶν διαπραγματεύσεων ὅσον καὶ ἀπὸ τὰ προβλήματα ἐντὸς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος κατὰ τὴν πρώτην φάσιν τοῦ βίου τῆς. Αἱ συνηνοήσεις αὗται συνεχίζονται εἰς ὅλα τὰ ἐπίπεδα καὶ εἶναι λίαν εὐδαίμονα διὰ τὴν τελικὴν ἐκβασίαν τῶν τῶ γεγενοῦς ὅτι εἰς τὴν πρόσφατον εἰσήγησιν τῆς Ἐκτελε-

στικής Έπιτροπής της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας περί του δημιουργηθέντος συστήματος σχέσεων μεταξύ των ξέ χωρών της Κοινότητας και των υπολοίπων μελών του Όργανισμού Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας το δάσιμον και δεδικαιολογημένον των ελληνικών προτάσεων σαφώς αναγνωρίζεται.

III. ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΟΣ

1. Ίδιαίτερον χαρακτηριστικόν της πορείας της ελληνικής οικονομίας κατά τα τελευταία δύο έτη υπήρξεν ή αύξησις του έθνικού εισοδήματος έν συνδυασμῷ πρὸς άσυνήθη πιστωτικήν επέκτασιν με έκδηλώσεις πληθωρικῶν πιέσεων επί του ίσοζυγίου πληρωμῶν και κατά το πρώτον έννεάμηνον του 1958. Από του τελευταίου τριμήνου του 1958 όμως ένεφανίσθησαν συμπτώματα γενικωτέρας επιβραδύνσεως του ρυθμού άνόδου της συνολικής χρηματικής ζητήσεως ύποδηλόντα την διαμόρφωσιν επιπέδου της οικονομικής δραστηριότητας μη ούσιωδῶς άφισταμένου του προηγούμενου έτους. Η χαλάρωσις αὐτη των έντόνων άνοδικῶν τάσεων της ελληνικής οικονομίας όφείλεται θεβαίως εις προσωρινής φύσεως επιδράσεις, συνδέεται όμως και με τας βαθυτέρας οικονομικὰς άδυναμίας της Χώρας και ειδικώτερον άφ' ένός με την έξάρτησιν της οικονομικής ζωής του τόπου εκ της άγροτικής παραγωγής και άφ' έτέρου με την έλλειψιν έπαρκῶν εύκαιριῶν παραγωγικής άπασχολήσεως του πληθυσμοῦ.

Τὸ κύριον αίτιον των έξελίξεων από του τελευταίου τριμήνου του 1958 και έντεθθεν είναι θεβαίως ή μείωσις του άγροτικού εισοδήματος λόγω ήλατωμένων έσοδειῶν ίδία καπνοῦ, έλαιολάδου και σταφίδων ως και ποιῆς τινος κάμφεως του επιπέδου των τιμῶν όρισμένων γεωργικῶν προϊόντων. Εις την άνάσχεσιν όμως της άνόδου των εισοδημάτων άναμφισθητήτως συνέβαλε και ή κάμφις των έξαγωγῶν μεταλλευμάτων ως και των εισοδημάτων εκ της άλλοδαπής, λόγω της διεθνούς οικονομικής ύφέσεως. Αί εκ των παραγόντων τούτων επιδράσεις συνέπεσαν και με την συνήθη έποχιακήν μείωσιν της δραστηριότητας κατά τους χειμερινούς μήνας με αποτέλεσμα τὰ συμπτώματα και αί συνέπειαι της άνασχέσεως νά έκδηλωθοῦν σωρευτικῶς και έντονώτερον.

Μία εκ των σχετικῶν ένδείξεων είναι ή σημειωθείσα άνάσχεσις της αύξήσεως των ιδιωτικῶν εισαγωγῶν έτοίμων καταναλωτικῶν αγαθῶν από του Όκτωβρίου 1958 και έντεθθεν, καίτοι εις ταύτην συνέβαλον και τὰ ληφθέντα τὸν παρελθόντα Αύγουστον άνασταλτικά των εισαγωγῶν φορολογικά και πιστωτικά μέτρα. Έκ των ένδείξεων της συναλλαγματικής στατιστικής, άλλα και εκ της πορείας των τελωνειακῶν εισπράξεων ίδία κατά το τελευταίον τρίμηνον του 1958 προκύπτει ότι αί εισαγωγαι τροφίμων και έτοίμων κατα-

ναλωτικών αγαθών κινούνται περίπου εις τὸ ἐπίπεδον τῆς ἀντιστοίχου περιόδου τοῦ παρελθόντος ἔτους. Αἱ εἰσαγωγαὶ καυσίμων καὶ πρώτων ὑλῶν παρουσιάζουν κάμψιν, ἡ ὁποία ὁμως κατὰ τὸ μέγιστον αὐτῆς μέρος δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἐκ τῆς μὴ ἐπαναλήψεως τῆς ἐκτάκτου κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1957 εἰσαγωγῆς θάμβακος ὡς καὶ ἐκ τῆς μεταβολῆς τοῦ χρόνου τῆς συλλήψεως διὰ τῆς συναλλαγματικῆς στατιστικῆς τῶν εἰσαγωγῶν ὑγρῶν καυσίμων κατόπιν τῆς ἐνάρξεως λειτουργίας τοῦ διυλιστηρίου. Ἐξ ἄλλων ἐνδείξεων ἐπίσης προκύπτει ὅτι εἰς τὸ αὐτὸ περίπου ἐπίπεδον ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ παρελθὸν ἔτος κινούνται καὶ αἱ λιανικαὶ πωλήσεις. Ἐνδείξιν μεταβολῆς τῆς τάσεως οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἀποτελεῖ καὶ ἡ ἠλαττωμένη ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος αὐξησις ἢ καὶ κάμψις τῆς ἀποδόσεως ὀρισμένων φόρων ὡς ὁ τοῦ κύκλου ἐργασιῶν ἐσωτερικοῦ καὶ τῆς καταναλώσεως καπνοῦ. Αἱ δυσχέρειαι ρευστότητος ὀρισμένων ἐμπορικῶν ἰδιᾶ ἐπιχειρήσεων ἀποτελοῦν σύμπτωμα τῶν ἐξελίξεων τούτων καὶ ἐκδηλοῦνται ὑπὸ μορφήν ἠϋζημένων διαμαρτυρήσεων γραμματίων τόσο ἐν ἀριθμῶν ὅσον καὶ ἐν ἀξίαν. Ἡ αὐξησις αὕτη ὁμως ἀναφέρεται εἰς ἀπολύτους ἀριθμούς καὶ ἡ σημασία τῆς ὡς ἐνδείξεως εἶναι περιωρισμένη ἐφ' ὅσον δὲν συσχετίζεται πρὸς τὰς μεταβολὰς τοῦ συνολικοῦ ὄγκου τῶν ὑφισταμένων ὀφειλῶν συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐξωτραπεζικῶν. Μία τοιαύτη συσχέτισις, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη αὐξήσεως τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως καὶ τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ἰδιωτικῶν δανειακῶν σχέσεων, πιθανώτατα θὰ ἐδείκνυεν ὅτι ἡ σχέση τῆς ἀξίας τῶν διαμαρτυρουμένων γραμματίων πρὸς τὸ σύνολον τῶν ὑφισταμένων πάσης φύσεως ὀφειλῶν ἐὰν δὲν ἐκάμψθῃ, ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἐστημείωσε καὶ αἰσθητὴν ἄνοδον.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἐνδείξεις χαλαρώσεως τῶν ἀνοδικῶν τάσεων τῆς καταναλωτικῆς ζητήσεως αἱ ἐπενδύσεις, δημόσιαι καὶ ἰδιωτικαί, ὡς καὶ ἡ οἰκοδομικὴ δραστηριότης τόσο ἐν τὴν περιοχὴν πρωτευούσης ὅσον καὶ εἰς τὴν ὑπόλοιπον Χώραν φαίνεται ὅτι ἐξακολουθοῦν νὰ κινούνται εἰς ἐπίπεδα οὐσιωδῶς ἀνώτερα τῶν ἀντιστοίχων τοῦ προηγούμενου ἔτους. Τὸ αὐτὸ, παρὰ τὴν ἐξ εἰδικῶν λόγων παρατηρουμένην κάμψιν εἰς ὀρισμένους κλάδους, ὡς ὁ τῶν χημικῶν βιομηχανιῶν, ἰσχύει καὶ διὰ τὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν ἐν γένει, καίτοι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν παρατηρηθεῖσαν ἀπὸ τοῦ 1956 καὶ ἐντεῦθεν ἐξέλιξιν, ἀπὸ τοῦ τελευταίου τριμήνου τοῦ 1958 τὸ ἐπίπεδον τῆς παραγωγῆς μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐποχικῶν κυμάνσεων εἶναι χαμηλότερον τοῦ σημειωθέντος κατὰ τοὺς προηγούμενους μῆνας.

Δὲν δικαιολογεῖται ἐπομένως τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἐλληνικὴ οἰκονομία εἰσῆλθεν εἰς περίοδον γενικωτέρας κάμψεως. Αἱ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐνδείξεις εἶναι χαρακτηριστικαὶ ἐπιδραδύνσεως τῆς ἀνόδου τῆς συνολικῆς παραγωγῆς καὶ τῶν χρηματικῶν ἐν γένει εἰσοδημάτων, ἴσως δὲ καὶ τῆς ἀναστολῆς ὀρισμένων πληθωρικῶν τάσεων. Ἐξ ἄλλου τόσο αἱ ἠϋζημένα ἐπενδύσεις ὅσον

και αι δυνατότητες περαιτέρω αύξήσεως αυτών εν συνδυασμῳ και πρὸς την προοπτικὴν διαμορφώσεως τῶν γεωργικῶν εισοδημάτων και τῆς παραγωγῆς εἰς ἐπίπεδα ἀνώτερα τοῦ 1958 κατά τὸ τρέχον ἔτος δικαιολογοῦν την πρόβλεψιν ὁμαλῆς ἐξελιξεως τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας εἰς τὸ προσεχές μέλλον.

2. Δέον ἰδιαιτέρως νὰ τονισθῆ ὅτι μεταξύ τῶν ἐτῶν 1954 και 1957 ἡ αύξησις τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς συνεδούσθη μὲ ἔτι ταχυτέραν αύξησιν τοῦ χρηματικοῦ εισοδήματος τῶν παραγωγῶν. Εἰδικώτερον κατά τὸ 1957, καίτοι: ἐσημειώθη κάμψις τῶν τιμῶν τῶν γεωργικῶν προϊόντων, ἡ ἐξαγορὰ σημαντικῶν ἀποθεμάτων, ἴδια καπνοῦ και σίτου, ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου, ὠδήγησεν εἰς ἀντίστοιχον διεύρυνσιν τῶν χρηματικῶν διαθεσίμων εἰς χεῖρας τῶν παραγωγῶν οὐσιωδῶς πέραν τῶν ὀρίων τῶν ἀντιστοιχοῦντων εἰς την αύξησιν τῆς ἐμπορευσίμου παραγωγῆς. Αἱ ἀνοδικαὶ αὗται τάσεις ἐκ τοῦ γεωργικοῦ τομέως τῆς οἰκονομίας ἐν συνδυασμῳ πρὸς την μεγάλην αύξησιν τῶν πωλήσεων ἐπὶ πιστώσει καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς παραγωγικῆς και ἐμπορικῆς διαδικασίας κατόπιν τῆς ταχείας αύξήσεως τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα την στήριξιν μιᾶς ἐπιταχυομένης αύξήσεως τῆς καταναλωτικῆς ζητήσεως και συνεπῶς ἐνὸς ἀντιστοίχως ἀξαναομένου ὄγκου παραγγελιῶν τόσοσ πρὸς την ἐγχώριον βιομηχανίαν ὅσον και πρὸς τὸ ἐξωτερικόν. Καθ' ὅλας τὰς ἐνδείξεις ὅμως ἡ ὡς ἄνω ἐπέκτασις τῶν ἰδιωτικῶν δανειακῶν σχέσεων ὑπερέβη οὐσιωδῶς τὸν ρυθμὸν και ἐν τινι μέτρῳ προεξώφλησε την συνέχισιν τῆς αύξήσεως τῆς χρηματικῆς ζητήσεως. Ἡ ἔντασις τῶν προσφάτως ἐκδηλωθεισῶν ταμειακῶν δυσχερειῶν ὠρισμένων ἐπιχειρήσεων ὀφείλεται ἀκριβῶς εἰς την ὡς ἄνω ὑπέριμετρον ἐπέκτασιν τοῦ δανεισμοῦ.

Ἐν ἐκ τῶν βαθυτέρων αἰτίων τῶν παρατηρουμένων ἀνωμαλιῶν ἐξ ἄλλου εἶναι ἐπίσης ἡ πιστωτικὴ ἀσυνδοσία μετὰ τὸν πόλεμον, ἡ ὁποία δὲν ἐχαλαρώθη κατά τὰ τελευταῖα ἔτη με τὰς ὑπὸ ἀναγκαστικὴν διαχείρισιν ἡ ἐκ τοῦ παρελθόντος ὑπερχρεωμένης ἐπιχειρήσεις. Ἡ ἐκκαθάρισις τῆς ἀνωμάλου αὐτῆς καταστάσεως ὡς και ἡ ἀπλούστευσις τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας ἐξηγγέλθησαν ἤδη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι δὲ ἀκαρπύτητα και ἐπείγοντα και τὰ δύο ταῦτα μέτρα διὰ την ἀποκατάστασιν ὁμαλῶν συνθηκῶν εἰς τὰς συναλλαγὰς.

Ἡ ὑπέριμετρος αύξησις τῆς πιστοδοτήσεως και ἡ γενικωτέρα ἀνωμαλία εἰς τὰς πιστωτικὰς σχέσεις συνδέονται ἐπίσης στενῶς και πρὸς τὸν κολλᾶσις ἀναφερόμενον «ὑπερπαγγελματισμόν». Τὰ σχετικὰ ὅμως ἐπιχειρήματα συνήθως παραβλέπουσ τὸν βασικὸν προσδιοριστικὸν παράγοντα τῆς αύξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μικρῶν ἐπιχειρήσεων, ὅστις συνίσταται εἰς την Ἐλλειψιν ἐπαρκῶν εὐκαιριῶν δημιουργικῆς ἀπασχολήσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Ἄλλὰ περιέχουσ μίαν ἀληθῆ κρίσιν, καθ' ὃ μέτρον ἀναφέρονται εἰς τὰς ἐκδηλώσεις

ἀπαράδεκτως ἀθεμίτου ἀνταγωνισμοῦ εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον ἐκ μέρους ἐπιχειρήσεων ἀσυδότην φορολογικῶς καὶ πιστωτικῶς. Ἐν τούτοις καὶ τὰ συμπτώματα ταῦτα ὀφείλονται εἰς τὴν ἀνεπάρκειαν ὕγιως ἀνταγωνιστικῶν ἐπιχειρήσεων, εἰς τὴν χαλάρωσιν τῶν συναλλακτικῶν ἠθῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἑλλειψίν ἐπαρκoῦς πιστωτικοῦ ποιοτικοῦ ἐλέγχου, δεδομένου ὅτι μόνον διὰ τῆς ὑπερμέτρου αὐξήσεως τῶν παρεχομένων πιστωτικῶν ἐυκολιῶν ἀνευ βαθυτέρας ἐξετάσεως τῶν δανειζομένων ἐπιχειρήσεων, δύναται νὰ ἀναπτυχθῇ εἰς σοβαρὰν ἔκτασιν ἢ ὡς ὑπερπαγγελματισμὸς περιγραφόμενη κατάστασις. Δὲν ἀπαιτοῦνται ἐπομένως τεχνητὰ μέσα περιορισμοῦ τῶν ἐπαγγελματιῶν διὰ τὴν διαμόρφωσιν μᾶς σχετικῶς ὕγιεινέρας καταστάσεως, ἀλλὰ ἀσθηροτέρα ἐφαρμογὴ τῶν μεθόδων καὶ κριτηρίων κατὰ τὴν πιστοδότησιν τῶν ἐπιχειρήσεων καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς πιστωτικῆς διαδικασίας τόσον ἐντὸς ὅσον καὶ ἐκτὸς τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος.

3. Αἱ διαμορφωθείσαι συνθήκαι καὶ τάσεις θὰ ἀπαιτήσουν πιθανώτατα ἐπισημαστέας ἀναπροσαρμογὰς εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπαραίτητοι καὶ γενικώτερον ἐπιθυμηταί. Εἶναι ἀνάγκη ἢ περαιτέρω ἐπέκτασις τῶν ἐπὶ πιστώσει πωλήσεων, ἥτις τροφοδοτεῖται ὑπὸ τῆς ὑπερμέτρου ἐπέκτασεως τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως, νὰ ἀνασταλῇ καὶ ὁ ἀνταγωνισμὸς νὰ συγκεντρωθῇ εἰς τὰς ποιότητας καὶ τιμὰς τῶν προϊόντων. Πρὸς τοῦτο θὰ ἀπαιτηθοῦν ὀργανωτικαὶ βελτιώσεις καὶ πλεόν συστηματικὴ χρησιμοποίησις τοῦ παραγωγικοῦ ἐξοπλισμοῦ μὲ προσαρμογὴν τῆς παραγωγῆς πρὸς τὸ ἐπίπεδον καὶ τὴν σύνθεσιν τῆς συνολικῆς ζήτησεως. Οἰαδήποτε ἀντιμετώπισις τῶν ἐκδηλουμένων δυσχερειῶν διὰ νέας γενικῆς ἐπέκτασεως τῆς πιστοδοτήσεως, ἀνεξαρτήτως τῶν γενικωτέρων ἀνωμαλιῶν τὰς ὁποίας δύναται νὰ προκαλέσῃ, δὲν εἶναι μόνον ἀσκοπος ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνος διότι δὲν θεραπεύει, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐπιδεινώνει τὰς ἀνωμαλίας καὶ ἀναβάλλει τὰς ἀναγκαίας προσαρμογὰς. Ἡ κατ' ἀσθηρὰν ὁμῶς ποιοτικὴν ἐπιλογὴν ἐξεύρεσις ἐξατομικευμένων λύσεων διὰ τὰς βασικὰς ὀγειάς ἐπιχειρήσεις εἶναι πάντοτε δυνατὴ, αἱ λύσεις δὲ αὗται δύνανται νὰ προταθοῦν ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν καὶ νὰ ἐφαρμοσθοῦν ἐντὸς τοῦ πλαισίου 1959' δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι ἡ συνολικὴ δημοσιονομικὴ διασίου τῶν ἐν ἰσχύϊ ἀποφάσεων τῆς Νομοματικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐπίσης ἡ ἐπιδίωξις στηρίξεως μᾶς πρῶτην ζήτησεως χρηματικῆς ζήτησεως διὰ τῆς αὐξήσεως τρεχουσῶν δαπανῶν ἢ διαχειριστικῶν ἐλλειμμάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ εἶναι ὑπὸ τὰς ἑλληνικὰς συνθήκας ἀπαράδεκτος λόγῳ τῶν γενικωτέρων ἰδιαιτέρως δυσμενῶν ἀντικτύπων τοὺς ὁποίους θὰ εἶχεν ἐπὶ τῆς ἐν γένει νομοματικῆς ἰσορροπίας καὶ τοῦ ἰσοζυγίου τῶν ἐξωτερικῶν κληρωμάτων τῆς Χώρας. Δέον σχετικῶς νὰ ὑπογραμμισθῇ ὅτι καὶ ἐὰν ἀκόμη πραγματοποιηθῇ τὸ σύνολον τῶν προδιεκομένων ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1959, δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι ἡ συνολικὴ δημοσιονομικὴ διαχείρισις θὰ ἔχη ἀνταπληρωτικὰς συνεπείας, ἰδίᾳ ἐὰν ληφθοῦν ὑπ' ἄφην ἡ ἔκτασις τοῦ προγράμματος τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων, ἢ ἐκ τοῦ προϋπολογισ-

σμού κάλυψις έλλειμμάτων δημοσίων επιχειρήσεων και αί επιδράσεις εκ τής κινήσεως του λογαριασμού καταναλωτικών αγαθών. Υπό τὸ πρίσμα τούτο ὁ κατατεθείς προϋπολογισμός του Δημοσίου θά ἀσκήσῃ ἐπεκτατικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ζητήσεως. Ἐξ ἄλλου και ἀνεξαρτήτως τῶν ἀνωτέρω ἐντός τῶν ἑλληνικῶν πλαισίων ἡ ἀντιστάθμισις μειωτικῶν τῆς ζητήσεως ἐπιδράσεων διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν δημοσίων παραγωγικῶν ἐπενδύσεων ἀποτελεῖ τὴν ὑγιεστέραν ἐπέμβασιν δεδομένου ἔτι ὀδηγεῖ και εἰς βελτίωσιν τῆς διαρθρώσεως τῆς συνολικῆς ἐθνικῆς ζητήσεως με γενικώτερα εὐνοϊκά ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς περαιτέρω ἐξελίξεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας.

Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐνδείκνυται ἐπίσης ἡ περαιτέρω στήριξις του ἐπιπέδου τῆς ζητήσεως διὰ τῆς ἐξαγορᾶς ἀδιαθέτων ἀποθεμάτων γεωργικῶν προϊόντων. Τούτο ἤδη γίνεται και δὴ εἰς πολλὰς περιπτώσεις ὑπερμέτρως με συγκάλυψιν σημαντικῶν ἐπιδοτήσεων. Ἡ ἐφαρμογὴ συνεπῶς τῶν μεθόδων αὐτῶν και εἰς ἄλλα προϊόντα θά καταστήσῃ ἔτι σοβαρώτερον τὸ πρόβλημα τῶν ἐξαγωγῶν, αἱ ὁποῖαι βεβαίως δὲν δύνανται νὰ προωθηθοῦν δι' ἐπιδοτήσεων ἀνευ σοβαρῶν συνεπειῶν, νομισματικῶν και συναλλαγματικῶν, ὡς ἐκτενέστερον ἐξηγεῖται εἰς ἄλλον σημεῖον τῆς ἐκθέσεως.

Τὰ βαθύτερα προβλήματα τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας και εἰδικώτερον ἡ ἐξάρτησις τῆς εκ τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς και ἡ ἀνεπάρκεια εὐκαιριῶν παραγωγικῆς ἀπασχολήσεως του πληθους δὲν θεραπεύονται διὰ μέτρων, τὰ ὁποῖα ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐπιλογῆς και διακρίσεως ὀδηγοῦν εἰς τὴν στήριξιν ἀκαλύπτου χρηματικῆς ζητήσεως. Ἀντιθέτως αἱ δυσχερεῖαι καθίστανται μεγαλύτεραι διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν λύσεων τούτων. Μόνον ἡ δι' ὑγιῶν μέσων ἐπιτάχυνσις ἐπενδύσεων ἠλεγκμένης παραγωγικῆς σημασίας και δημιουργικῶν πραγματικῶ εἰσοδήματος, συναλλαγματικῶν πόρων και προσθέτων εὐκαιριῶν ἀπασχολήσεως, δύνανται προοδευτικῶς νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ὑπερίκνησιν τῶν βαθυτέρων ἀδυναμιῶν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας και, διὰ τῆς μείωσης τῆς ἐξαρτήσεώς τῆς εκ τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς και τῶν ἀξομειώσεών τῆς, εἰς τὴν ἐξάλειψιν ἀπροβλέπτων κινῶσεων τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος.

IV. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΟ 1958

1. Κατὰ τὸ ἔτος 1958 ἡ παραγωγικὴ δραστηριότης του δυτικοῦ κόσμου ὡς συνόλου ἐκινήθη εἰς ἐπίπεδα χαμηλότερα ἐκείνων του προηγουμένου ἔτους, τὰ δὲ συμπτώματα οἰκονομικῆς ὑφέσεως ἐξεδηλώθησαν εὐρύτερον και ἐντονώτερον. Εἶναι ἀληθές ὅτι εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτεῖας ἡ ὑφεσις, ἡ ὁποία εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ του δευτέρου ἔξαμήνου του 1957, διεκόπη μετὰ τὸ πρῶτον τετράμηνον του 1958 εἰς τρόπον ὥστε τὸ μεγαλύτερον τμήμα του λήξαντος ἔτους ὑπῆρξε περίοδος ἀνακάμψεως διὰ τὴν ἀμερικανικὴν οἰκονομίαν. Παρὰ τὴν βελτίωσιν αὐτὴν ὁμως ἡ παραγωγή δὲν εἶχε φθάσει μέχρι του τέλους του

έτους εἰς τὸ πρὸ τῆς ὑφέσεως ἀνώτατον αὐτῆς ἐπίπεδον. Εἰς τὴν Εὐρώπῃν ἐξ ἄλλου γενικῶς ἐπεκράτησε στασιμότης εἰς τὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν, τὰ ἐπίπεδα τῆς ὁποίας εἰς ἄλλας χώρας ἦσαν κατώτερα τῶν ἀντιστοιχῶν τοῦ 1957, εἰς ἄλλας περίπου τὰ αὐτὰ καὶ εἰς ὀλίγας μόνον περιπτώσεις (π.χ. Γαλλία) ταῦτα ὑπερέβησαν οὐσιωδῶς ἐκεῖνα τοῦ προηγουμένου έτους. Χαρακτηριστικαὶ τῆς τάσεως πρὸς ὑφεςιν εἰς τὴν Εὐρώπῃν εἶναι αἱ ἐξελίξεις εἰς ὠρισμένους βασικοὺς τομεῖς τῆς παραγωγῆς. Ἡ παραγωγή χάλυβος κατὰ τοὺς ἑννέα πρώτους μῆνας τοῦ 1958 παρουσιάζει κάμψιν (κατὰ 3% ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀντίστοιχον περίοδον τοῦ 1957) καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ παραγωγή εἰς τὰς μεταλλουργικὰς βιομηχανίας ἀντανακλῶσα τὴν διακοπὴν τῆς ἀνόδου εἰς τὰς ἐπενδύσεις, ἐνῶ ἡ ἀρξαιμένη, ἤδη ἀπὸ τοῦ 1957 ὑφεςις εἰς τὴν κλωστοϋφαντουργίαν συνεχίσθη περαιτέρω κατὰ τὸ 1958. Αἱ ἐξελίξεις αὗται ὠδήγησαν καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν σημαντικωτάτων ἀποθεμάτων γαιάνθρακος εἰς τὰς Δυτικο-εὐρωπαϊκὰς χώρας. ὡς ἐκ τούτου δὲ τινὲς ἐξ αὐτῶν ἀντιμετωπίζουν σοβαρὰ προβλήματα ἀναπροσαρμογῆς. Ἐξ ἄλλου εἰς τὰς ἐξευρωπαϊκὰς περιουχὰς, ἡ οἰκονομία τῶν ὁποίων βασιζέται κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν πρωτογενῆ παραγωγὴν, ἐπεκράτησαν γενικῶς κατὰ τὸ 1958 συνθῆκαι ὑφέσεως, αἱ ὁποῖαι κυρίως ἀντανακλοῦν τὴν εἰς τὴν διεθνή ἀγορὰν πτώσιν τῶν τιμῶν πρώτων ὑλῶν καὶ γεωργικῶν προϊόντων.

Συνέπεια τῶν ἀνωτέρω ἐξελίξεων τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1958 εἰς τὴν Εὐρώπῃν ὑπῆρξεν ἡ χαλαρωσις τῆς πίεσεως εἰς τὴν ἀγορὰν ἐργασίας καὶ ἡ συγκράτησις τῆς ἀϋζητικῆς τάσεως τῶν μισθῶν. Τοῦτο ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὴν πτώσιν τῶν τιμῶν τῶν πρώτων ὑλῶν καὶ τῶν ναύλων καὶ πρὸς τὴν μειωμένην ἐν τινι μέτρῳ ζήτησιν ἤσχησεν ἀνασχετικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἀϋζητικῆς τάσεως τῶν τιμῶν καὶ εἰς παλλὰς χώρας ὠδήγησεν εἰς βελτίωσιν τινα τοῦ κόστους ζωῆς.

2. Ἡ χαλάρωσις τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος εἰς διεθνή κλίμακα ἐπηρέασε δυσμενῶς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου, τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζεται ἀπὸ τάσιν κάμψεως κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1958. Εἰς τὴν κάμψιν, ὑπολογιζομένην εἰς 7.5% περίπου, συνετέλεσε μεγάλως ἡ συνέπεια τῆς πτώσεως τῶν τιμῶν τῶν πρώτων ὑλῶν μείωσις τῆς ἀξίας τῶν ἐξαγωγῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου τῶν εἰσοδημάτων τῶν χωρῶν πρωτογενοῦς παραγωγῆς, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας ἐμειώθη ἀντιστοιχῶς ἡ εἰσαγωγικὴ των ἰκανότης. Καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐξ ἄλλου ἡ κάμψις ὑπῆρξεν οὐσιώδης, ἐνῶ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἐμπορίου ὁ ὄγκος παρέμεινε στάσιμος. Ἀξιωματικόν εἶναι τὸ γεγονός ὅτι τὸ μὲν ἐνδοεὐρωπαϊκὸν ἐμπόριον παρουσίασε μικρὰν πτώσιν — περὶ τὸ 2% — ἐνῶ ἀντιθέτως τὸ μετὰ τῶν ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης περιοχῶν ἐμπόριον τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν παρουσίασα μικρὰν ἀϋξησην. Εὐνοϊκὴν ἐξ ἄλλου ἐξέλιξιν εἰς τὸν τομέα τοῦτον διὰ τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας

ἀπετέλεσεν ἡ σημαντικὴ βελτίωσις τῶν ὄρων τοῦ ἐμπορίου ἐντὸς τοῦ 1958, χάρις εἰς τὰ χαμηλὰ ἐπίπεδα τιμῶν πρώτων ὑλῶν καὶ ναύλων.

Ἄλλ' ἡ πλέον ἐνδιαφέρουσα ἐξέλιξις εἰς τὰς διεθνεῖς συναλλαγὰς κατὰ τὴν διάρκειον τοῦ ἔτους 1958 εἶναι ἡ ἐπελθούσα μεταστροφή εἰς τὴν τάσιν τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἀφ' ἐνός καὶ τοῦ «λοιποῦ κόσμου» ἀφ' ἑτέρου. Ἐντὸς τῶν ἐννέα πρώτων μηνῶν τοῦ 1958 τὰ εἰς χρυσὸν καὶ δολλάρια ἀποθέματα τοῦ «λοιποῦ κόσμου» ἠδξήθησαν κατὰ 2,3 δισεκατομμύρια δολλαρίων περίπου, ἐνῶ κατὰ τὴν ἀντιστοιχον περίοδον τοῦ 1957 εἶχε σημειωθῆ μείωσις κατὰ 841 ἑκατ. δολλαρίων. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη διέψευσεν ὅλας τὰς προβλέψεις ἐντάσεως τῆς στενότητος δολλαρίου, αἱ ὅποιαι διευτυποῦντο ἀφ' ἧς ἐξεδηλώθη ἡ ἀμερικανικὴ ὕφεσις καὶ αἱ ὅποιαι ἐβασίζοντο εἰς τὸ ὅτι κατὰ τὰς περιόδους ὕφεσεως εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας εἶναι φυσικὸν νὰ λαμβάνη χώραν βελτίωσις τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου τῆς χώρας αὐτῆς λόγῳ κυρίως τῆς κάμψεως τῶν εἰσαγωγῶν, τὴν ὅποιαν προκαλεῖ ἡ μειωμένη ζήτησις τοῦ ἐσωτερικοῦ. Τοῦτο συνέβη πραγματι κατὰ τὰς δύο προηγουμένας μεταπολεμικὰς ἀμερικανικὰς ὕφεσεις, καίτοι ἡ δυσμενὴς ἐπίδρασις ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τοῦ «λοιποῦ κόσμου» κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δευτέρας ἐξ αὐτῶν (1953—54) ἐξουδετερώθη κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς ἀντιστρόφου ἐπιδράσεως τῆς ἐκροῆς χρυσοῦ καὶ δολλαρίων λόγῳ τῶν πάσης φύσεως δαπανῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ παροχῶν τῆς ἀμερικανικῆς κυβέρνησεως πρὸς ἄλλας χώρας. Ἀντίθετος ἐξέλιξις ὁμοῦ ἐσημειώθη κατὰ τὸ 1958, ὅποτε ἔλαβε χώραν συνεχῆς ἐκροὴ χρυσοῦ ἀπὸ τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, μὲ ἀποτέλεσμα σημαντικὴν βελτίωσιν τῆς συναλλαγματικῆς θέσεως τοῦ «λοιποῦ κόσμου». Ἡ περιέργος αὕτη ἐκ πρώτης ὄψεως δι-αμύρφωσις τοῦ ἀμερικανικοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἐξηγγεῖται ἐν τινι μέτρῳ ἀπὸ τὴν ἐξέλιξιν τῆς κινήσεως κεφαλαίων καὶ τὴν κερδοσκοπίαν, ἰδίᾳ κατὰ τὸ δεύτερον τρίμηνον τοῦ ἔτους λόγῳ τῶν κυκλοφορουσῶν τότε φημῶν περὶ ἐνδεχομένης ὑποτιμήσεως τοῦ δολλαρίου. Ἄλλ' ἡ κυρία αἰτία τῆς χειροτερεῦσεως τοῦ ἀμερικανικοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν εὐρίσκεται εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου, ἡ ὅποια ὑπῆρξεν ἀντίθετος πρὸς τὴν προβλεφθεῖσαν ἔσασιν τῆς μέχρι τότε ἐμπειρίας ἐκ τῶν ἀμερικανικῶν ὕφεσεων καὶ τοῦτο κυρίως λόγῳ ἀφ' ἐνός μὲν τῆς διατηρήσεως τῶν ἀμερικανικῶν εἰσαγωγῶν εἰς ὕψηλόν ἐπίπεδον καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ὕφεσεως διὰ λόγους ἐν πολλοῖς ἀνεξαρτήτους τῶν ἀμερικανικῶν ἐξελίξεων εἰς τὰς κλειστάς τῶν βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων χωρῶν τῆς Δυτικῆς Ἑυρώπης. Ὅτιον ἐντὸς τῶν ἐννέα πρώτων μηνῶν τοῦ 1958 αἱ μὲν εἰσαγωγαὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐμειώθησαν μόνον κατὰ 3%, ἐνῶ αἱ ἐξαγωγαὶ ἐσημείωσαν μεγάλην κάμψιν ὑπολογιζομένην περὶ τὸ 20%. Ἡ κάμψις αὕτη τῶν ἐξαγωγῶν συνδέεται βεβαίως καὶ πρὸς τὴν μειωμένην ζήτησιν τῶν χωρῶν πρωτογενοῦς παραγωγῆς, σημαντικώτατος παράγων ὁμοῦ ὑπῆρξεν ἡ ἀπότομος καὶ εἰς μεγάλην ἐκτα-

σιν πτώσις τῆς εὐρωπαϊκῆς ζήτησεως δι' ἀμερικανικὸν γαιάνθρακα, χάλυβα καὶ ἡμικατεργασμένα προϊόντα, κατ' ἀκολουθίαν τῆς στασιμότητος ἢ καὶ κάμψεως τῆς εὐρωπαϊκῆς παραγωγῆς. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη συνδέεται μὲ ἐν εἰδικὸν χαρακτηριστικὸν τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης μετὰ τῶν Η.Π.Α., καὶ τοῦτο εἶναι ὅτι, κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον, αἱ Η.Π.Α. ἀπέθισαν ὁ ἄριστος προμηθευτὴς τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν εἰς καύσιμα καὶ βασικὰ ἴδια μεταλλουργικὰ προϊόντα εἰς περιόδους ὡς ἡ τοῦ 1953—1957 καθ' ὅς ἡ ἐλαστικότης παραγωγῆς τῶν προϊόντων τούτων ἐν Εὐρώπῃ δὲν ἦτο ἐπαρκὴς διὰ τὴν ἀντιμετωπίσθη τὴν ταχέως ἀξανομένην ζήτησιν. Ὑπὸ τὰς συνθήκας ταύτας τὸ ἐμπορικὸν ἰσοζύγιον τῶν Η.Π.Α. ἔχει καταστῆ ἰδιαιτέρως εὐαίσθητον εἰς τὰς μεταβολὰς τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ζήτησεως εἰς τὰς χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, τοῦτο δὲ σαφῶς προκύπτει: καὶ ἐκ τῶν κατὰ τὸ 1958 σημειωθείσων ἐξελίξεων. Εἶναι χαρακτηριστικὸν σχετικῶς τὸ γεγονός ὅτι συμφώνως πρὸς ἐπίσημα ἀμερικανικὰ στοιχεῖα σχεδὸν τὸ ἥμισυ τῆς μειώσεως τοῦ συνόλου τῶν ἀμερικανικῶν ἐξαγωγῶν ὀφείλεται εἰς τὴν κάμψιν τῶν ἐξαγωγῶν τῶν Η.Π.Α. πρὸς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην καὶ ἐκ ταύτης πάλιν τὰ τρία τέταρτα περίπου καλύπτονται ἐκ τῆς μειώσεως τῶν ἐξαγωγῶν καυσίμων, σιδήρου καὶ χάλυβος, σιδηρούχων μετάλλων, σίτου καὶ βάρβακος. Ὡς παράγοντας ἐξ ἄλλου οἱ ὅποιοι ἐξηγοῦν τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἀμερικανικῶν εἰσαγωγῶν ἀναφέρονται ἀπ' ἑνὸς μὲν ἡ μακροχρόνιος τάσις αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν ἐτοιμῶν προϊόντων — μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὰ αὐτοκίνητα — καὶ ἀπ' ἑτέρου τὸ γεγονός ὅτι ἡ κάμψις τῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας ὀδηγεῖ εἰς μείωσιν κυρίως τῆς ζήτησεως πρώτων ὑλῶν παραγομένων ἐγχωρίως καὶ δὲν θίγει τὴν ζήτησιν πολλῶν εἰσαγομένων πρώτων ὑλῶν, αἱ ὅποιοι τυγχάνει νὰ παράγονται μὲ χαμηλότερον κόστος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ διατήρησις τῶν ἀμερικανικῶν εἰσαγωγῶν εἰς ὀφηλὴν ἐπίπεδον κατὰ τὴν περίοδον τῆς ὑφέσεως ἀπήλλαξε τὰς εὐρωπαϊκὰς οἰκονομίας ἐκ τῆς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ μειωτικῆς ἐπιδράσεως ἐπὶ τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος, ἡ ὅποια παρουσί-αζεν ἤδη συμπτώματα χαλαρώσεως ὀφειλόμενα εἰς ἄλλους ἐσωτερικοὺς παράγοντας.

3. Αἱ οἰκονομικαὶ ἐξελίξεις κατὰ τὸ ἔτος 1958 διαφέρουν οὐσιωδῶς ἀπὸ χώρας εἰς χώραν, αἱ δὲ διαφοραὶ ἀναφέρονται ὄχι μόνον εἰς τὴν ἔντασιν ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κατεύθυνσιν τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος. Ὅπως τὰ συμπτώματα κάμψεως εἰς ἄλλας μὲν χώρας ἦσαν ἔντονα, εἰς ἄλλας δὲ χαλαρά, ἀλλ' ὑπῆρξαν καὶ περιπτώσεις ὅπου συνεχίσθη ἡ οἰκονομικὴ ἔνθεσις. Εἰδικότερον εἰς τὰς τρεῖς μεγάλας εὐρωπαϊκὰς χώρας καὶ εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τὰ κυριότερα χαρακτηριστικὰ τῶν ἐξελίξεων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1958 ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν ἡ ἔνθεσις εἰς τὴν Βιομηχανίαν εἶχεν ἤδη

διακοπή ούσιαστικῶς ἀπὸ τοῦ 1956 καὶ ἡ παραγωγή ἐχαρακτηρίζετο ἀπὸ τάσιν στασιμότητος, ἡ ὁποία τὸ 1958 μεταβάλλεται σαφῶς εἰς κάμψιν. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰς βιομηχανίας βασικῶν ὑλῶν καὶ παραγωγικῶν μέσων ἢ κάμψις τῶν ὁποίων ἐξουδετέρωσε τὴν σημειωθείσαν ἀξηθῆσιν εἰς ὠρισμένας ἐκ τῶν βιομηχανιῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν αὐτοκινήτων. Παρὰ τὴν ἑλπίδα ἔλαβε χώραν μείωσις τῆς ἀπασχολήσεως. Ἡ πίεσις ἐκ τῆς ζήτησεως ἐξ ἄλλου ὑπῆρξε χαλαρωτέρα τὸ 1958, ἐν τινι μέτρῳ δὲ καὶ ἡ πίεσις ἐκ τῶν αὐξανομένων μισθῶν ἐπὶ τοῦ κόστους παραγωγῆς. Ἡ χαλάρωσις αὕτη καθὼς καὶ ἡ εὐνοϊκὴ ἐπίδρασις τῆς πτώσεως τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων πρώτων ὑλῶν ἐπὶ τοῦ κόστους περιώρισαν τὴν τάσιν ὑφώσεως τοῦ κόστους ζωῆς, ἡ μεταβολὴ τοῦ ὁποίου δὲν ὑπερέβη τὸ 2% ἐντὸς τῶν ἑνδεκα πρώτων μηνῶν τοῦ ἔτους τούτου. Ἐξαιρετικῶς εὐνοϊκὴ ὑπῆρξεν ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῆς Μεγάλῃς Βρεταννίας κατὰ τὸ 1958. Ἐνῶ ἡ ἀξία τῶν ἐξαγωγῶν διετηρήθη εἰς ἐπίπεδα ἐλαφρῶς κατώτερα ἐκείνων τοῦ τέλους 1957, αἱ δαπάναι δι' εἰσαγωγὰς παρουσίασαν σημαντικὴν πτώσιν. Ἡ βελτίωσις τῶν ὄρων ἐμπορίου διὰ τὴν Μ. Βρεταννίαν, ἡ ὁποία ἐπωφελήθη περισσότερο ἰσως οἰασθήποτε ἄλλῃς εὐρωπαϊκῆς χώρας ἐκ τῆς ὑφέσεως εἰς τὴν διεθνή ἀγορὰν πρώτων ὑλῶν, συνετέλεσεν οὐσιαστικῶς εἰς τὴν ἀξηθῆσιν τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων αὐτῆς, ἥτις ἀνῆλθεν εἰς 800 ἑκατ. δολάρια περίπου ἐντὸς τῶν ἑνδεκα πρώτων μηνῶν τοῦ 1958. Ἡ βελτίωσις τῆς συναλλαγματικῆς θέσεως τῆς Μ. Βρεταννίας κατέστη δυνατὴ τὴν χαλάρωσιν τῆς ἀντιπληθωρικῆς πολιτικῆς καὶ τὴν προσφυγὴν εἰς ἐνισχυτικὰ τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος μέτρα κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ 1958. Χαρακτηριστικὸς εἶναι ὁ βαθμιαῖος ὑποδύναμις τοῦ τραπεζικοῦ ἐπιτοκίου τὸ ὅποιον ἀπὸ 7% εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους ἐφθασεν εἰς 4% εἰς τὸ τέλος, καθὼς καὶ ἡ βαθμιαία κατάργησις τῶν περιοριστικῶν μέτρων ἐπὶ τῶν πωλήσεων ἐπὶ πιστώσει. Ὁ φόβος τοῦ πληθωρισμοῦ ἐν τούτοις χαρακτηρίζεται κατὰ τὸ ἔτος τούτο τὴν βρεταννικὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν, ἐμφραζόμενος εἰς τὴν διστακτικότητα καὶ συντηρητικότητα τῆς ἐφαρμοζομένης πολιτικῆς διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ὑφέσεως.

Ἡ Δυτικὴ Γερμανία ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς περιπτώσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή ἐκινήθη κατὰ τὸ 1958 εἰς ἐπίπεδα ὑψηλότερα ἐκείνων τοῦ 1957. Καὶ ἐκεῖ ὅμως ἡ τάσις πρὸς στασιμότητα κατέστη ἐκδηλος διὰ τὸν ἄρκετον τοῦ ἔτους τούτου. Αἱ πληθωρικαὶ πιέσεις ἐκ τῆς ἀξηθῆσιν τῶν μισθῶν ἐκδηλωθεῖσαι εἰς τὴν Γερμανίαν βραδύτερον ἢ εἰς ἄλλας χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπῃς ὑπῆρξαν καὶ κατὰ τὸ 1958 ἐντονοί. Αἱ τιμαὶ χονδρικῆς πωλήσεως παρουσιάζουν σταθερότητα ἀπὸ τοῦ δευτέρου τριμήνου τοῦ ἔτους καὶ ἐντεῦθεν, ἀλλ' εἰς ἐπίπεδα ἀνώτερα ἐκείνων τοῦ 1957. Μεγαλύτερα ἀκόμη ὑπῆρξεν ἡ ὑφώσις τοῦ κόστους ζωῆς. Ἡ συναλλαγματικὴ θέσις τῆς Γερμανίας ἐξ ἄλλου ἐβελτιώθη μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1958, τὸ δὲ κε-

ρίσσειμα τοῦ ἐμπορικοῦ τῆς ἰσοζυγίου ἐσημείωσε περαιτέρω διεύρυνσιν. Τοῦτο ἐπετεύχθη ἐν τούτοις κυρίως λόγῳ τῆς μικρᾶς κάμψεως τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγωγῶν ὡς ἐκ τῆς εὐνοϊκῆς ἐπιδράσεως τῆς πτώσεως τῶν τιμῶν τῶν πρώτων ὑλῶν. Αἱ ἐξαγωγαὶ ἐσημείωσαν μὲν περαιτέρω αὐξησιν — ἀλλ' ὁ ρυθμὸς αὐτῆς ἦτο οὐσιωδῶς κατώτερος ἐκείνου τῶν προηγουμένων ἐτῶν. Ἡ χαλάρωσις τοῦ ρυθμοῦ τῆς οἰκονομικῆς ἀνάδοδος ἐπηρέασε καὶ τῆς Γερμανίας τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν, τῆς μεταστροφῆς τῆς ὁποίας χαρακτηριστικὸς εἶναι καὶ ὁ ὑποδοσιαμὸς τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου ἀπὸ 4% εἰς 3% προσφάτως δὲ περαιτέρω εἰς 2,75%.

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ αὐξητικὴ τάσις τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς συνεχίσθη καὶ ἐντὸς τοῦ 1958 μὲ ὑψηλὸν ρυθμὸν, ὁ ὁποῖος ὁμως παρουσιάζει σχετικὴν χαλάρωσιν ἀπὸ τοῦ τρίτου τριμήνου τοῦ ἔτους. Ἡ συναλλαγματικὴ κρίσις, ἡ ὁποία ἔχει ἐκδηλωθῆ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ ἡ ὁποία ἀφείλεται εἰς τὴν ἔντονον οἰκονομικὴν ἀνοδὸν ἀφ' ἐνὸς καὶ εἰς τὴν διόγκωσιν τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν ἀφ' ἑτέρου, δὲν ἔπαυσε νὰ ὑφίσταται καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1958, παρ' ὅλον ὅτι ἐπετεύχθη ἡ προσωρινὴ κάλυψις τῶν ἑλλειμμάτων τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν δι' ἐξωτερικοῦ δανεισμοῦ. Ἡ ἐφαρμοσθεῖσα τὸ 1957 ἐξ ἄλλου ἀντιπληθωρικὴ πολιτικὴ, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ὑποτίμησιν τοῦ φράγκου, ἰδίᾳ διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῶν εἰσαγωγῶν καὶ τῆς περιοριστικῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς, συνετέλεσεν εἰς μικρὰν μόνον βελτίωσιν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καὶ εἰς ἀνάσχεσιν ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἔξαμήνου τοῦ ἔτους τῆς ὑψωτικῆς τάσεως τῶν τιμῶν καὶ τοῦ κόστους ζωῆς, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις ἐκινήθη εἰς ἐπίπεδον πολὺ ὑψηλότερον ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος. Ριζικὴν μεταστροφὴν εἰς τὴν Γαλλικὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν ἀπέτελεσεν ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ συγχρόνως μὲ τὴν καθιέρωσιν τῆς μετατρέψιμότητος περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου τοῦ 1958 νέα ὑποτίμησις τοῦ φράγκου, συνοδευμένη ἀπὸ ἔν συνολον μέτρων, ὡς ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν εἰσαγωγῶν μέχρις 90% καὶ ἡ χαλάρωσις τῶν περιορισμῶν ἐπ' αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν περιοχὴν τοῦ δολλαρίου, ἡ κατάργησις τῆς κινητῆς κλίμακος μισθῶν καὶ ἄλλα ἐσωτερικὰ ἀντιπληθωρικὰ μέτρα. Ἡ σημειωθεῖσα ἐξ ἄλλου χαλάρωσις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἦδη ἀπὸ τοῦ τρίτου τριμήνου τοῦ ἔτους καὶ ἡ παρατηρουμένη τάσις ποιᾶς τινοσ ἀξήσεως τῆς ἀνεργίας ὠδήγησαν τὴν γαλλικὴν κυβέρνησιν εἰς τὴν λήψιν μέτρων ἐνισχύσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἰδίᾳ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἀξήσεως τῶν ἐπενδύσεων κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ 1959.

4. Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τὸ μεγαλύτερον τμήμα τοῦ ἔτους 1958 ἀποτελεῖ περίοδον ἀνακάμψεως, δεδομένου ὅτι ἡ ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἔξαμήνου τοῦ 1957 ἐπικρατοῦσα οἰκονομικὴ ὕφεσις ἔφθασεν εἰς τὸ κατώτερον σημεῖον τῆς τῶν Ἀκρωτίων τοῦ 1958, ἀπὸ δὲ τοῦ Μαΐου ἡ τάσις ἀνεστράφη. Ὁ ρυθμὸς τῆς ἀνακάμψεως αὐτῆς ὑπῆρξεν ἔντονος κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας, εἰς

τούτο δὲ φαίνεται ὅτι συνετέλεσεν ἡ τάσις πρὸς ἐπαναφορὰν εἰς τὰ φυσιολογικὰ αὐτῶν ἐπίπεδα τῶν βιομηχανικῶν ἀποθεμάτων, τὰ ὅποια εἶχον ἐξαντληθῆ διαρκούσης τῆς ὑφέσεως. Ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ ἐντεύθεν ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἐχαλαρώθη, τὸ ἐπίπεδον δὲ αὐτῆς ἐντὸς τοῦ 1958 δὲν ἔφθασε τὸ πρὸ τῆς ὑφέσεως ἀνώτατον μηνιαῖον ἐπίπεδον. Ἡ ἐξέλιξις τῆς ἀπασχολήσεως ἐξ ἄλλου εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας ἐχαρακτηρίσθη κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀνακάμψεως ἀπὸ ρυθμὸν αὐξήσεως πολὺ βραδύτερον ἐκείνου τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, καὶ τοῦτο ἐκφράζει τὴν σημειωθεῖσαν περαιτέρω πρόδοον ἀπὸ ἀπόψεως παραγωγικότητος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑφέσεως. Οὕτω ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνέργων εἰς τὸ τέλος τοῦ 1958 καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1959 ἦτο ἀνώτερος τῶν τεσσάρων ἑκατομμυρίων, ἀντιπροσωπεύων 7% περίπου τοῦ ἐργατικῶν δυναμικοῦ. Σοβαρὸν πρόβλημα διὰ τὴν ἀμερικανικὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν ἀπέτελεσε κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1958 ἡ διατήρησις τῆς νομισματικῆς σταθερότητος ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν προσπάθειαν καταπολεμήσεως τῆς ὑφέσεως. Ἡ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τάσις ὑφώσεως τῶν τιμῶν συνεχίσθη καὶ κατὰ τὸ πρῶτον τρίμηνον τοῦ ἔτους τούτου, ἦτοι κατὰ τὴν περίοδον τοῦ χαμηλοτέρου ἐπιπέδου οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Ἡ διστακτικότης τῶν φορέων τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς κατὰ τὴν καθιέρωσιν ἐνισχυτικῶν τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος μέτρων, ἐξηγεῖται ἀπὸ αὐτὴν τὴν παράδοξον συνύπαρξιν κληθωρικῶν ἐκδηλώσεων εἰς φάσιν ὑφέσεως. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ κίνησις τοῦ ἐπισήμου προεξοφλητικοῦ ἐπιτοκίου, τὸ ὅποιον ἀπὸ ὑπεβιβάσθη βαθμιαίως μέχρι τοῦ 1,3% ἀπὸ τοῦ Ἀδγούστου ὑφώθη καὶ κάλιν βαθμιαίως μέχρι 2,1/2% καὶ περαιτέρω προσφάτως εἰς 3%.

5. Τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ 1958 ἀνηγγέλθη ἡ τυπικὴ καθιέρωσις τῆς μετατρεψιμότητος τῶν νομισμάτων ὑπὸ τῶν δέκα εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, γεγονός τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ τὸ διαχωριστικὸν σημεῖον μᾶς νέας περιόδου εἰς τὴν μεταπολεμικὴν ἐξέλιξιν τῶν διεθνῶν συναλλαγῶν. Εἶναι ἀληθές ὅτι οὐσιαστικῶς τοιοῦτον καθεστῶς μερικῆς μετατρεψιμότητος ὅλον τὸ ἀναγγελλθὲν ἀπὸ τὰς ἀνωτέρω χώρας τὴν 29ην Δεκεμβρίου 1958 ἴσχυσε κατὰ τὰ τελευταία ἔτη εἰς ἑλκεσ σχεδὸν τὰς χώρας κλήν τῆς Γαλλίας. Ἡ τυπικὴ ὁμῶς καθιέρωσις τῆς μετατρεψιμότητος ἔχει σημασίαν ὡς ἀπετηρία περαιτέρω ἐξελίξεων πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς κλήρους καταργήσεως τῶν περιορισμῶν εἰς τὰς διεθνεῖς συναλλαγὰς, χαρακτηριστικὴ δὲ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς εἶναι ἡ κατὰ τὰς πρῶτας ἡμέρας τοῦ Ἰανουαρίου 1959 ἀνακοινωθείσα ἀπόφασις τῆς Δυτικῆς Γερμανίας, διὰ τῆς ὁποίας καθιερῶνται τὸ δικαίωμα ἀγορᾶς οἰκοδόμητου ποσότητος ξένου συναλλάγματος καὶ διὰ τοὺς μονήμους κατοίκους τῆς χώρας αὐτῆς.

6. Σημαντικαί κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ λήξαντος ἔτους ἐκτῆρξον καὶ εἰ ἐξελίξεις πρὸς τὴν διαμόρφωσιν μᾶς ἐνιαίας εὐρωπαϊκῆς οἰκονομίας. Ὡς εἶναι ἤδη γνωστόν, τὴν 25ην Μαρτίου 1957 ἐκτελέσθη ἡ συνθήκη τῆς Ρώμης,

Ἡ πορεία τῆς ὄλης διαπραγματεύσεως συνδέεται ἤδη μὲ τὰ μεγάλα διεθνή πολιτικά θέματα τῆς Εὐρώπης καὶ εἰδικώτερον μὲ τὴ κρίσιν τοῦ Βερολίνου καὶ τὸ γενικώτερον θέμα ἐνοποιήσεως τῆς Γερμανίας (*).

V. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1. Εἰς τὸ κέντρον τῶν πιστωτικῶν προβλημάτων παραμένουν ἀφ' ἐνὸς γενικώτερα κινητοποιήσεις καὶ διοχέτευσις τῶν πιστωτικῶν μέσων πρὸς τὰς κατευθύνσεις, αἱ ὅποια ἐξυπηρετοῦν περισσότερο τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Χώρας — εἰδικώτεραν δὲ μορφήν τοῦ προβλήματος τούτου ἀποτελεῖ τὸ πρόβλημα ποιοτικῆς ἐλέγχου τῆς πίστεως — ἀφ' ἑτέρου ἡ ἐπιβαλλομένη μείωσις τοῦ ἐπιτοκίου καὶ γενικώτερον τῶν ἐπιβαρύνσεων ἰδίως τῶν πιστώσεων καὶ δαγείων διὰ παραγωγικούς σκοπούς.

Ἡ θεσπισθεῖσα τοποθέτησις εἰς ἔντοκα γραμμάτια τοῦ Δημοσίου τοῦ 30% τῆς αὐξήσεως τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων ἀποτελεῖ πρόσφορον καὶ ὑγιᾶ μέθοδον γονιμώτερας ἀξιοποιήσεως τραπεζικῶν διαθεσίμων εἰς δημοσίας ἐπενδύσεις καὶ ἄλλα δάνεια παραγωγικῆς σημασίας ἐκ τῶν μὴ παρεχομένων ἐκ μέρους τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν. Ἀποτελεῖ ἐπίσης πρόσφορον μέθοδον ἐλαστικῆς κινητοποιήσεως τῶν τραπεζικῶν διαθεσίμων ἀναλόγως τῆς τάσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Μὲ τὴν βαθμιαίαν μείωσιν τῶν ἐπιτοκίων καταθέσεων πρὸς γονίμους ἐπενδύσεις θὰ δύνανται νὰ διοχετευθοῦν εἰς εὐρυτέραν ἔκτασιν καὶ πρὸς περισσότερας κατευθύνσεις καὶ τὰ διαθέσιμα τῶν Ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων. Πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ ἀντιληθὴς τραπεζικῶν διαθεσίμων πρὸς χρησιμοποίησιν εἰς γονιμώτερας παραγωγικὰς ἐπενδύσεις ἀποτελεῖ μέθοδον εὐρέως καὶ διεθνῶς χρησιμοποιοιμένην. Οὐδεμία ἐπιφύλαξις δικαιολογεῖται διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς, ἐφόσον συνδυάζεται μὲ αὐστηρὸν ἔλεγχον καὶ ἐπιλογὴν τῶν προωθουμένων ἐπενδύσεων.

Δυσχερέστερον εἶναι τὸ πρόβλημα τοῦ ποιοτικῆς ἐλέγχου τῶν τραπεζικῶν χορηγήσεων. Ἡ ἀρχὴ ἡ ὅποια διεῖπε μέχρι σήμερον τὴν πιστωτικὴν πολιτικὴν συνίσταται εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως εἰς τὴν ἐμπορικὴν διακίνησιν ἰδίως τῶν ἑγχωρίων βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ εἰς τὴν περαιτέρω μετ' αὐστηρᾶν ἐκτίμησιν ἐνίσχυσιν τῶν ἀναγ-

* Τὰς Νομισματικὰς ἐξελίξεις, τὰς μεταβολὰς εἰς τὸ Ἴσοζύγιον κληρωμένων, τὰς προσφάτους συναλλαγματικὰς μεταρρυθμίσεις εἰς εὐρωπαϊκὰς χώρας, τὰς Μεταβολὰς εἰς τὰς τραπεζικὰς καὶ πιστωτικὰς σχέσεις, καθὼς καὶ τὴν λεπτομερῆ Ἀνάλυσιν τοῦ Ἴσοζυγίου 1958, μετὰ πινάκων εἰρήσκει ὁ βουλόμενος εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Τραπεζικῆς τῆς Ἑλλάδος Δημοσιευθεῖσαν Ἐκδόσιν (Ἀθῆναι 1959). Τέλος ἀναλυτικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἑλληνικῆς καὶ διεθνούς οἰκονομίας διὰ τὸ ἔτος 1958 θὰ ἐπακολουθήσῃ εἰς εἰδικὸν μέρος δημοσιευόμενον ὑπὸ τῆς Τραπεζικῆς προσεχῶς.

κῶν κεφαλαίου κινήσεως τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ μορφή, ἡ ἔκτασις καὶ ἡ διάρκεια μέχρι τοῦ ἔριου τῶν τριῶν ἔτων τῶν χορηγήσεων τούτων ἐξηγῆται ἀπὸ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν. Εὐρύτατα περιθώρια πρωτοβουλίας ἀφιέντο καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἀφιένται ἐπίσης διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου. Ἀντιθέτως συνολικὰ ὅρια πισοδοτήσεως ἐτέθησαν καὶ διατηροῦνται διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐλευθέραν αὐτὴν ἐκτίμησιν καὶ ἐξυπνρήτησιν τῶν χρηματοδοτούμενων ἐπιχειρήσεων ἀνεμείνετο ὅτι αἱ τράπεζαι θὰ προέβαινον εἰς ἐξακρίβωσιν καὶ παρακολούθησιν τῆς χρησιμοποίησεως τῶν ἀναλαμβανομένων πιστώσεων, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐλέγχου τῶν παρεχομένων ἀσφαλειῶν. Ἡ ὑγιῆς καὶ προοδευτικὴ ἐξέλιξις τῆς ἐπιχειρήσεως, ἡ ἀνταγωνιστικὴ τῆς ἰκανότης, ἡ τεχνικὴ καὶ λογιστικὴ τῆς ὀργάνωσις, αἱ ἐμπορικαὶ τῆς μέθοδοι καὶ ἰδίως ἡ ἐξέλιξις καὶ προοπτικὴ τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν κερδῶν τῆς ἀποτελοῦν κριτήρια περισσότερον σημαντικὰ παρ' ὅσον ἡ δι' εἰδικῶν ἀσφαλειῶν ἐξασφάλισις τῆς ἐπιστροφῆς τῶν χορηγούμενων δανείων. Κατὰ τὰς ὑπαρχούσας ἐνδείξεις ὅμως δὲν ἠσκήθη ποιοτικὸς ἐλεγχος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω κριτηρίων ὑπὸ τῶν τραπεζῶν καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ἀσχετον πρὸς τὰς πρὸς ἄλλας κατευθύνσεις διαρροὰς τῶν τραπεζικῶν χορηγήσεων καὶ τὴν ὑπέμετρον ἐπέκτασιν τῶν μεταξὺ ἐπιχειρήσεων πιστώσεων. Ἡ ἀρχὴ ἐξ ἄλλου τῆς ἐξατομικεύσεως τῆς πίστεως σημαίνει τὴν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν καὶ ἀναγκῶν τῆς πισοδοτουμένης ἐπιχειρήσεως διαμόρφωσιν τῶν χορηγήσεων καὶ ἐπομένως τὴν ἐπὶ τῇ βάσει ὑγιῶν κριτηρίων καὶ μεθόδων ἀσκήσιν τοῦ ποιοτικοῦ ἐλέγχου ἀπὸ τὰς τραπέζας. Ἡ σημαντικὴ αὐξήσις τῆς κινήσεως καὶ ἐνδυνάμωσις ἀπὸ ἀπόψεως ὠφελειῶν τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν, ὅπως προκύπτει, καὶ ἀπὸ τοὺς ἰσολογισμοὺς τῶν διὰ τὸ ἔτος 1958, παρέχει τὴν εὐχέριαν καὶ καθιστᾷ ἐπιτακτικώτερον τὸ καθήκον τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν, ὅπως διὰ τῆς διαφοροποιήσεως τῶν ἐπιτοκίων καὶ λοιπῶν ὄρων τῶν χορηγήσεων τῶν ἐνισχθῶν κατὰ προτίμησιν ὑγιῶς ἀναπτυσσομένης ἐπιχειρήσεως καὶ παραγωγικὰς ἐπενδύσεως. Παρέχει ἐπίσης τὴν εὐκαιρίαν ὅπως ἐθουσιδῆτως ἀσκηθῇ ἡ συμβουλευτικὴ ἐπιρροὴ τῶν τραπεζῶν διὰ νὰ ἐπιτευχθῶν συγχωνεύσεις μεταξὺ ἐλληνικῶν ἐπιχειρήσεων πρὸς διαμόρφωσιν μεγαλύτερων καὶ ὑγιεστερῶν μονάδων καὶ πρὸς σύμπραξιν μετὰ ὁμοειδῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ τὴν ἀνγλισην τεχνολογικῆς ἐμπειρίας καὶ τῶν κλεονεκτικῶν τῶν μιάς εὐρυτέρας καὶ συγχρονισμένης ἐμπορικῆς ὀργανώσεως. Αἱ νέαι τραπεζικαὶ συνθήκαι καὶ ἡ βαθμιαία μείωσις τῶν ἐπιτοκίων καταθέσεων ἐξασφαλίζουν τὰ περιθώρια ὑγιῶς καὶ ἀποφασιστικοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῶν τραπεζικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τὴν ἀντίστοιχον διαφορικὴν μεταχείρισιν τῶν ἐπιχειρήσεων.

2. Μὲ τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις συνδέεται καὶ τὸ πρόβλημα τῶν ἐκ

τόκου επιβαρύνωσιν. Ὅπως ἀπεδείχθη ἐπανεπιλημμένως εἰς τὸ παρελθὸν ἡ μείωσις τῶν ἐπιτοκίων μόνον μετὰ γενικωτέρας ἐξυγιάνωσος δύναται νὰ συνδυασθῇ. Ἀναγκαστικά μέτρα δὲν ὠφελοῦν καὶ οἰαδήποτε πρότασις μειώσεως τῶν ἐπιτοκίων τῶν τραπεζικῶν χορηγήσεων κατ' ἀνάγκην συνδυάζεται μετὰ τὸ ἐρώτημα εἰς βάρος ποίων χορηγήσεων δύναται νὰ λάβῃ χώραν ἢ προτεινομένη μείωσις. Ἀντιθέτως ἡ σταθερὰ μείωσις τῶν ἐπιτοκίων καταθέσεων, παρὰλλήλως πρὸς τὴν ἐνισχυομένην ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν σταθερότητα τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τὰ οἰκονομικὰ τῆς Χώρας παρέχει τὴν εὐχέρειαν τόσον γενικῶν μειώσεων ὄσων καὶ ἰδίως οὐσιωδῶν διαφορισμῶν εἰς τὰ ἐπιτόκια ἀναλόγως τῆς παραγωγικῆς καὶ γενικωτέρας σημασίας τῶν χορηγήσεων. Εἰς τοῦτο ἀπέβλεπον καὶ αἱ ἀποφάσεις τοῦ 1958 καὶ ἡ ὑπογράμμισις τῆς ἀνάγκης τῆς ἐφαρμογῆς ποιοτικοῦ ἐλέγχου καὶ διαφορισμῶν ἐκ μέρους τῶν ἰδίων τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὰς γενικωτέρας κατευθύνσεις τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς.

3. Πέραν τῶν ἀνωτέρω, ὑπὸ τὰς διαμορφουμένας συνθήκας τὰ κυριώτερα πρὸς ἀντιμετώπισιν προβλήματα πιστωτικῆς πολιτικῆς εἶναι π ρ ῶ τ ο ν, ὁ προσανατολισμὸς καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῆς μακροπροθέσου χρηματοδοτήσεως διὰ παραγωγικὰς ἐπενδύσεις ὑπὸ μορφήν χρηματοστηρικῶν τίτλων καὶ ἐκ τῶν τραπεζῶν καὶ ἄλλων πιστωτικῶν ἰδρυμάτων καὶ δ ε ὑ τ ε ρ ο ν ὁ προσανατολισμὸς τῶν τραπεζῶν καὶ τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. πρὸς συμμετοχὰς εἰς τὸ μεταχικὸν κεφάλαιον ἐπιχειρήσεων διὰ τὴν ἐνίσχυσιν νέων παραγωγικῶν ἐξορμήσεων.

Ἡ δραστηριότης εἰς τὸ Χρηματιστήριον Ἀθηνῶν παρὰ τὴν ἀξιοῖν τῆς τὰ τελευταῖα ἔτη ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι οὐσιωδῶς μικροτέρα τῆς προπολεμικῆς καὶ ἐντελῶς ἀνεπαρκῆς ἐν συσχέτισι πρὸς τὰς ἀνάγκας μακροπροθέσου χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Τὸ ὁμολογιακὸν δάνειον τῆς Δ. Ε. Η. εἶναι τὸ μόνον ἐκδοθὲν βάσει τοῦ Ν. Δ. 3746) 57 «περὶ φορολογικῶν ἀκαλλαγῶν κλπ.» τοῦ ὁποῖου ἐν τούτοις θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ οὐσιωδῶς εὐρύτερα χρησιμοποίησις. Περισσότεραι πρωτοβουλίαι πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὕτη θὰ ἤδυναντο καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ προέλθουν ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας ἐπιχειρήσεις, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ συμβουλευτικὴν καθοδήγησιν τῶν τραπεζῶν. Διὰ τὴν ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸν ἀνωτέρω νόμον ἐνίσχυσιν τῆς ἐν γένει χρηματιστηριακῆς δραστηριότητος θὰ ἦσαν σκόπιμοι, κτὴν ἄλλων γενικωτέρων μέτρων ὡς εἶναι τὰ ἐπανεπιλημμένως μνημονευθέντα, καὶ ὀρισμένα μεταρρυθρίσει περιορίζουσαι τοὺς εἰς τὸ χρηματιστήριον εἰσηγμένους τίτλους εἰς τὰς μεγαλυτέρας καὶ εὐρύτερας ἰδιοκτησίας ἐπιχειρήσεις. Ἡ ἀγορὰ διὰ τοὺς τίτλους αὐτοὺς εἶναι κατ' ἀνάγκην μεγαλυτέρα καὶ ἡ τιμὴ των περισσότερο ἀνεξάρτητος μεμονωμένων ἐπεμβάσεων.

Πρὸς τὴν σταθεροποίησιν τοῦ χρηματιστηρίου δὲν εἶναι ἀσχετος καὶ ἀνάγκη ἐκδηλώσεως μεγαλυτέρου ἐνδιαφέροντος ἐκ μέρους τῶν τραπεζῶν καὶ

τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. διὰ συμμετοχᾶς εἰς νεοἰδρυμένους ἢ ἐπεκτεινομένους ἐπιχειρήσεις, ἰδίως μὲ τὴν σύμπραξιν ἀλλοδαπῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ ἐπιτάχυνσις τῆς ἐκδοιομηχανίσεως δύναται ἀποφασιστικῶς νὰ προωθηθῆ διὰ τῆς διαμορφώσεως εἰς εὐρεῖαν ἔκτασιν συνεργασιῶν μεταξύ ἑλληνικῶν καὶ ἀλλοδαπῶν ἐπιχειρήσεων. Θὰ καταστῆ οὕτω δυνατὴ ἡ ταχεῖα καὶ εἰς εὐρεῖαν ἔκτασιν ἐφαρμογὴ καὶ ἐν Ἑλλάδι τῶν συγχρόνων τεχνολογικῶν ἐφαρμογῶν. Ἡ πρὸς αὐτὸ ἐνδεχομένη ἀνεπάρκεια ἐγχωρίων ἐπιχειρηματικῶν κεφαλαίων δύναται καὶ πρέπει νὰ πληρωθῆ ἐκ τῶν μεγαλύτερων ἰδίως ἐμπορικῶν τραπεζῶν. Δεδομένου ὅτι τοιοῦτου εἶδους ἐργασίαι δὲν ἐμπίπτουν ἐντὸς τῶν στενωτέρων ὀρίων τῶν ἐμπορικῶν τραπεζικῶν ἐργασιῶν. ἡ συνεργασία αὐτῶν μετὰ τοῦ Ο. Χ.Ο.Α. ἐνδείκνυται καὶ διὰ τὴν ἀντλήσιν κεφαλαίων, ἀλλὰ πρὸ παντὸς καὶ διὰ τὴν κατανομήν καὶ ἀπομάκρυνσιν τῶν κινδύνων αὐτῶν ἀπὸ τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων, τροποποιουμένου πρὸς τοῦτο εἰς ὀρισμένα σημεῖα τοῦ καταστατικοῦ τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. Σημειωτέον ὅτι συνειδητὴ ἐπιδίωξις τόσον τῶν τραπεζῶν ὅσον καὶ τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. θὰ πρέπει νὰ εἶναι εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς ἡ ταχύτερα δυνατὴ διαμόρφωσις ἐπιχειρήσεων εὐρυτέρας μετοχικῆς ἰδιοκτησίας, τῶν ὁποίων οἱ τίτλοι θὰ τυγχάνουν διαπραγματεύσεως εἰς τὸ χρηματιστήριον. Τοιοῦτου εἶδους σχήματα συμπληρώνουν καὶ ἐνισχύουν καὶ δὲν ἀνταγωνίζονται τὴν ὑπάρχουσαν εἰς τὸν τόπον ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν. Ἐφ' ὅσον ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ βαθμοῦ οἰκονομικῆς μας ἀναπτύξεως κατ' ἀνάγκην περιορίζει καὶ τὸν ρυθμὸν δημιουργίας νέων ἐπιχειρηματικῶν δυνάμεων, ἡ διὰ τῆς πρωτοβουλίας τῶν μεγάλων πιστωτικῶν ἰδρυμάτων κλήρωσις τοῦ κενοῦ τούτου εἶναι ἐπιβεβλημένη καὶ ἐπείγουσα. Θὰ εἶναι δυνατὸν οὕτω νὰ συγκεντρωθῆ πρὸς τὴν ἐπιβαλλομένην κατεύθυνσιν καὶ εἰς τὴν ἀναγκαίαν ἔκτασιν ἡ δραστηριότης δημιουργίας νέων καὶ μεγεθυνομένων ἐπιχειρηματικῶν μονάδων μὲ συγχρονισμένας μεθόδους διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐξασφαλισθοῦν σὺν τῷ χρόνῳ περισσότεραι εὐκαιρίαι ἀπασχολήσεως.

Κύριοι Μέτοχοι,

Παρὰ τὴν χαλάρωσιν τοῦ ρυθμοῦ ἀνάου τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος δικαιολογεῖται ἡ πρόβλεψις ἐπιτάχυνσις τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, ἐφόσον συνεχισθοῦν καὶ ἐνισχυθοῦν αἱ προσκείμεναι ἐφαρμογῆς μᾶς ὑγινοῦς δημοσιονομικῆς καὶ νομοματικῆς πολιτικῆς καὶ πραγματοποιηθῆ ἡ προβλεπόμενη ἐπιτάχυνσις τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων. Εἶναι ἀνάγκη ὁμῶς νὰ λάβουν χώραν ἀναπροσαρμογαὶ τόσον εἰς ὀρισμένας ἐπιχειρήσεις ὅσον καὶ εἰς τὰς πιστωτικὰς καὶ συναλλακτικὰς συνηθείας διὰ τῆς ἀκλουστεύσεως καὶ αὐστηρᾶς ἐφαρμογῆς τῶν διαδικασιῶν τηρήσεως τῶν ἀναλαμβανομένων ὀποχρέωσεων.

Εὐόμιονος ἐπίσης δύναται νὰ εἶναι καὶ ἡ πλέον μακροπρόθεσμος προοπτικὴ τῶν οἰκονομικῶν μας ἐξελίξεων, ἐφόσον ἐπιταχυνθῆ ἡ γενικὴ ὀργανω-

τική κινητοποίησης διὰ τὴν οἰκονομικὴν μας ἀνάπτυξιν. Ἐὰν ἐφαρμοσθῆ μὲ ἐπιμονὴν καὶ συνέπειαν ἡ ἐπιβαλλομένη πολιτικὴ, δύναται νὰ ἐξασφαλισθοῦν ἐπαρκεῖς πόροι ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ διὰ τὴν ὑγιᾶ χρηματοδότησιν ἐνὸς διευρυνομένου προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων. Θὰ καταστῆ δυνατὴ ἐπίσης καὶ ἡ εἰς εὐρείαν ἔκτασιν προσέλκυσις ἰδιωτικῶν ἐπιχειρηματικῶν καὶ δανειακῶν κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, τὰ ὁποῖα ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἑλληνικῶν ἐπιχειρηματικῶν δυνάμεων θὰ ὀδηγήσουν εἰς τὴν δημιουργίαν νέων συγχρονισμένων καὶ διεθνῶς ἀνταγωνιστικῶν ἐπιχειρήσεων. Μόνον πρὸς τὰς κατευθύνσεις αὐτάς εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῆ σταθερὰ καὶ ταχεῖα αὐξήσις τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος καὶ τῶν εὐκαιριῶν ἀπασχολήσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Εἶναι ὁμως πάντοτε οὐσιῶδες νὰ τονίζεται, διὰ νὰ καταστῆ μόνιμος συνείδησις εἰς ὅλους, ὅτι τὰ ἀνωτέρω ἀποτελέσματα καὶ ἡ οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ μας πρόοδος ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν περιφρούρησιν τῆς κατακτηθείσης νομισματικῆς σταθερότητος καὶ τὴν διατήρησιν τῆς ἐσωτερικῆς καὶ διεθνούς ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ ἔθνικόν μας νόμισμα.